

428
21
JUS

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda za standardizaciju — beograd

2

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — beograd

2

februar

1976.

strana 39 — 80

IZDAVAČ

Jugoslovenski zavod za standardizaciju,
Slobodana Penezića-Krcuna 35
Beograd
Telefon 643-557
P. F. 933

ODGOVORNI UREDNIK

Milan KRAJNOVIĆ, dipl. ecc.

REDAKCIONI ODBOR

Slavoljub ĐORĐEVIĆ, Đuka LISICA,
Mara MATIĆ, Srboljub STOJKOVIĆ,
Branislav TEŠIĆ, Olga VELJANOVIĆ

UREDNIK ZA ŠTAMPU

Marija KRISTARIĆ

TEHNIČKI UREDNIK

Dragutin MILOŠEVIĆ

PRODAVNICA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Kneza Miloša 16, Beograd
Cena pojedinom primerku din. 12. —
Godišnja pretplata din. 120 — Pretplatu slati ne-
posredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog za-
voda za standardizaciju, Beograd, Ul. Kneza Mi-
loša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na evidentni račun
60805-845-614
Telefon: 641-965

STANDARDOTEKA

Generala Ždanova 28
Telefon 341-401

ŠTAMPA:

Beogradski izdavačko-grafički zavod
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 17.

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413—81/74—02 od 4. II 1974. godine ovo
izdanje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

Sadržaj

novo upravljanje tehničkim radom u IEC (Branko Cerovac, dipl. ing., generalni sekretar JEK)	41
XIII zasedanje tehničkog potkomiteta za voće i povrće ISO/TC 34/SC 3 (Anica Ratković, dipl. ing.)	47
X zasedanje potkomiteta za uljarice ISO/TC 34/SC 2 (Dr. Života Živković)	50
razrada i priprema proizvodnje novih proizvoda na osnovu standardizacije (prevela Dragica Kostić, dipl. ing.)	52
tumačenje nekih odredbi člana 4. Pravilnika o kvalitetu mesa stoke za klanje, peradi i divljači (»Službeni list SFRJ«, br. 34/74 i 26/75)	56
anotacije predloga standarda za javnu diskusiju iz oblasti:	
— građevinarstva	57
— građevinarstva	58
— sijalica za motorna vozila	58
— telefonskih kablova	58
— šibica	59
— grejanja	59
— cevovoda	59
— kotlovskih postrojenja	59
anotacija predloga pravilnika i tehničkih propisa za javnu diskusiju iz oblasti:	
— kablovskih elektroenergetskih vodova	60
objavljeni jugoslovenski standardi	61
međunarodna standardizacija:	
— primljena dokumentacija	67
— informacije ISO	74
pregled primljenih važnijih inostranih standarda	75
nove knjige	79

Contents

New ruling of the technical work in IEC (Branko Cerovac, dipl. ing., Secretary General, JEK)	41
XIII meeting of the SUB-Committee ISO/TC 34/SC 3 — Fruits, vegetables and their derived products (Anica Ratković, dipl. ing.)	47
XII meeting of the Sub-Committee ISO/TC 34/SC 2 — Oleaginous seeds and fruits (Dr Života Živković, dipl. ing.)	50
Development and preparation of new products production on the basis of standardization (Translated by Dragica Kostić, dipl. ing.)	52
Explanation of some items of Article 4 of the Regulation on meat quality of living animals for slaughters, poultry and game (»Službeni list SFRJ«, br. 34/74 i 26/75)	56
Draft standards available for public discussion from the fields:	
— civil engineering	57
— civil engineering	58
— light bulbs for motor vehicles	58
— telephone cables	58
— matches	59
— pipelines	59
— heating	59
— boiler installations	59
Draft technical rules available for public discussion from the fields:	
— power cable lines	60
Yugoslav published standards	61
International Standardization:	
— newly reached documentation	67
— ISO information	74
Reached foreign standards survey	75
New books	79

ново upravljanje tehničkim radom u IEC

(sa prikazom odluka Saveta IEC-a sa 40. generalnog zasedanja)

Branko Cerovac, dipl. ing.
generalni sekretar JEK-a

uvod

»Međunarodna elektrotehnička komisija IEC nije organizacija velikih razmera ako se njen značaj meri po broju zemalja koje učestvuju u njenom radu. Ali njena 42 Nacionalna komiteta predstavljaju sama 80% ukupnog svetskog stanovništva i oko 95% svetske proizvodnje električne energije. Ako uzmemo u obzir broj onih koji rade za IEC, videćemo da se cifra penje na oko 25 000 inženjera i naučnika. Ovih nekoliko podataka jasno govori o značaju odgovornosti koja pada na IEC«, rekao je akademik dr M.V.I. Popkov, sadašnji predsednik IEC-a, prilikom ceremonije otvaranja 40. jubilarnog generalnog zasedanja.

U svetlu gornjih podataka jasno se može uočiti i značaj nekoliko dalekosežnih odluka koje su donete na ovom Zasedanju i koje su od društvenog, ekonomskog i pravnog interesa za ceo svet.

Pokušaćemo da u ovom kratkom prikazu iznesemo one najbitnije, uz detaljniji osvrt na odluke po pitanju novog sistema upravljanja i koordinacije tehničkim radom u IEC-u.

Još u prvim danima električnog inženjerstva, pre sto godina, velika pažnja poklanjala se međunarodnoj standardizaciji. Osam svetskih elektrotehničkih kongresa, koji su se održavali između 1881. i 1904. godine, posvećivali su znatan deo svoga rada pitanjima standardizacije sistema jedinica, terminologije, simbolima i metodama ispitivanja. Na poslednjem od ovih kongresa u Sent Luisu (St. Louis) odlučeno je da se za pitanja standardizacije osnuje stalna organizacija pod nazivom Međunarodna elektrotehnička komisija — IEC, čime je elektrotehničko inženjerstvo postalo pioninom međunarodne standardizacije.

Sa rastom međunarodne razmene dobara i dinamičnim razvojem energetike, elektronike i telekomunikacija, bitno se menjala uloga i karakter standardizacije, a sa time i aktivnost IEC-a. Doduše, početni predmeti rada ostali su i dalje značajni, ali je ovima dodato mnogo novoga.

Činjenica je da je u 1974. godini izvoz dobara koje pokriva IEC dostigao cifru od 48 milijardi US-dolara za 18 najrazvijenijih zemalja sveta, što predstavlja povećanje za 30% u odnosu na 1973. godinu. Sa početnih 14 zemalja osnivača, danas su u IEC učlanjeni Nacionalni komiteti 42 zemlje, među kojima su sve industrijski razvijene zemlje. Danas u okviru IEC rade 72 Tehnička komiteta i 115 Tehničkih potkomiteta, u odnosu na 3 Tehnička komiteta koja su formirana prilikom osnivanja IEC. Do sada je IEC izdao oko 1000 međunarodnih standarda iz elektrotehnike na oko 18 000 stranica, koji se sve više koriste kao nacionalni standardi ili kao osnovica za nacionalne standarde. Pod ovakvim ekonomskim i tehnološkim razvojem razumljiva je i potreba za zajedničkim međunarodnim sporazumevanjem kao i važnost uloge koju danas ima IEC. Da bi IEC mogla da sledi brzinu ekonomsko-tehnološkog razvoja, u žiži njenih razmatranja je stalno iznalaženje pogodnijih oblika organizacije, naročito u pravcu sistematske analize potreba međunarodnih standarda i njegovog planiranja.

40. generalno zasedanje IEC-a u Hagu

Generalna zasedanja IEC-a održavaju se svake godine u nekoj od zemalja članica. Na njima se sastaju Savet i Akcioni komitet IEC-a i 30 do 40 Tehničkih komiteta i Tehničkih potkomiteta.

Savet IEC-a određuje linije buduće politike i organizacije, Akcioni komitet koordinira tehničkim radom, dok Tehnički komiteti i potkomiteti rade na tehničkoj dokumentaciji vezanoj sa donošenjem standarda.

Ovakav program rada generalnih zasedanja IEC-a, na kojima u istom mestu i u isto vreme zasedaju Savet, Akcioni komitet i veliki broj Tehničkih komiteta i potkomiteta, nastao je iz potrebe da bi zemlje koje su znatno udaljene od mesta generalnog zasedanja mogle biti zastupljene kako na Savetu i Akcionom komitetu IEC-a, tako i u

Tehničkim komitetima i potkomitetima, jer je većina delegata Nacionalnih komiteta aktivna u radu svih ovih tela.

40. generalno zasedanje IEC-a održano je u Hagu, u zgradi holandskog kongresnog centra u vremenu od 15. do 27. septembra 1975. godine u izvrsnoj organizaciji Holandskog elektrotehničkog komiteta. Na zasedanju je učestvovalo preko 1 000 delegata koji su predstavljali 37 Nacionalnih komiteta IEC-a. Vredno je ovde napomenuti da je ovo već treći put kako se generalna zasedanja IEC-a

održavaju u Holandiji (1935. godine u Hagu, 1952. godine u Ševeningenu i 1975. godine u Hagu) i da je Holandija jedna od manjih zemalja po broju stanovnika, ali po svojoj aktivnosti u IEC-u, gde drži 23 sekretarijata Tehničkih komiteta i potkomiteta, ima gotovo istu ulogu kao i velike industrijske zemlje: SAD (30), Francuska (29) Engleska (24) i Savezna Republika Nemačka (25).

Naša je zemlja bila zastupljena sa 15 delegata. Na slici je rukovodstvo naše delegacije na zasedanju Saveta IEC-a.

Rukovodstvo jugoslovenske delegacije na zasedanju Saveta IEC-a. S leva na desno: D. Zogović, pomoćnik direktora Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, M. Krajnović, direktor Zavoda, F. Mlakar, predsednik Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta — JEK i B. Cerovac, generalni sekretar JEK-a

odluke po tehničkim pitanjima

38 Tehničkih komiteta i potkomiteta održalo je za vreme ovog Zasedanja oko 200 radnih sastanaka, na kojima je analizirano i pripremljeno preko 100 predloga novih međunarodnih standarda sa preko 2 000 stranica, koji će svi u sledećim mesecima cirkulisati među Nacionalnim komitetima po 6-to mesečnom pravilu, dok je izvestan broj pripremljen za donošenje po ubrzanom postupku. Pored ovoga, u svim Tehničkim komitetima i potkomitetima, razmatran je veliki broj inicijalnih dokumenata i dokumenata čija je razrada još u fazi Sekretarijata.

Evo nekoliko najznačajnijih rezultata.

- U oblasti *terminoloških standarda* koji predstavljaju prvi preduslov za otklanjanje nesporazuma pri međunarodnoj razmeni ideja, u fazi završne pripreme je novo izdanje opšteg indeksa Međunarodnog elektrotehničkog rečnika sa preko 700 stranica i preko 12 000 termina na engleskom i francuskom jeziku.
- U oblasti *standardizacije napona* usvojeni su predlozi standardnog napona 230/400 V za trofazne distributivne mreže niskog napona, koji treba postupno da zameni vrednosti 220/380 V i 240/415 V, dok su za opremu za trofazne mreže za prenos energije na vrlo visokom naponu usvojeni naponi 765 kV i 1200 kV.

- U izradi *univerzalnog međunarodnog utikača i utičnica* za jednosmernu i naizmeničnu struju, Savet IEC-a je podržao napore Tehničkog potkomiteta 23 C i ukazao na veliki ekonomski i društveni značaj rešenja ovog zadatka, te je zatražio od Nacionalnih komiteta puno učešće u ovim pripremama. Predviđa se da međunarodni utikač i utičnica imaju električne karakteristike 250 V, 16 A, tako da će se moći koristiti u svim postojećim mrežama sa 220 V, 230 V i 240 V. Tehnički potkomitet 23 C će se po pitanju ovog standarda sastati ponovo na sledećem generalnom zasedanju u Nici, maja 1976. godine.
- Savet IEC-a je doneo odluku da se u obliku izveštaja publikuje predlog standarda »*Klasifikacija električne i elektronske opreme koja se napaja naponima ispod 440 V efektivne vrednosti, u pogledu zaštite protiv električnih udara*«.
- Formiran je *novi tehnički komitet TC 78*, koji će se baviti standardizacijom *alata i opreme za radove pod naponom*, čiji je sekretarijat preuzeo Kanadski nacionalni komitet.
- Priprema *standarda za metode merenja i tehničke uslove* bili su, uglavnom, predmet rada ostalih tehničkih komiteta i potkomiteta za rotacione mašine, grafičke simbole, kablovske distributivne sisteme za radio i televiziju, merne aparate, izolacijske materijale, opreme za visoki i niski napon, električne brodske instalacije, monofazne konvertore snage za električnu vuču, prekidače i konektore za domaću upotrebu, osigurače, svetiljke i odgovarajuću opremu, električne ventilatore, klimatska i mehanička ispitivanja, magnetne i feritne sastavne delove, izolacijske sisteme i lasere.

odluke po organizacionim pitanjima

Savet IEC-a održao je 4 sastanka na kojima su bila zastupljena 34 Nacionalna komiteta sa ukupno 90 delegata, 7 članova rukovodstva IEC-a i 2 člana Centralnog biroa IEC-a. Zasedanjem je rukovodio Dr V. I. Popkov, predsednik IEC-a, uz pomoć C. J. Stanforda, generalnog sekretara. Organizaciju ISO zastupao je O. Sturen, generalni sekretar.

U demokratskoj, odgovornoj i vrlo živoj diskusiji obimnog dnevnog reda, sa 21 osnovnom tačkom i većim brojem podtačaka, došlo se do usaglašavanja mnogih predloga vezanih za unapređenje rada i organizacije IEC-a i donete su odgovarajuće odluke, među kojima izdvajamo nekoliko najznačajnijih.

- Po pitanju *sistema IECQ za ocenu kvaliteta elektronskih sastavnih delova*, Savet IEC-a odlučio je da se revidovani predlog »Osnovnih

pravila« i »Pravila procedure sistema IECQ« dostave nacionalnim komitetima na 6-to mesečni postupak, a predsednik IEC-a je ovlašćen da po usvajanju »Osnovnih pravila« može postaviti direktora Komiteta za certifikaciju.

- Po pitanju izrade *smernica za informisanje potrošača*, usvojen je princip da se zajedno sa organizacijom ISO publikuje serija od tri smernice i to po pitanjima oznaka usaglašenosti sa standardima, etiketiranje informacije i uporedna ispitivanja. U ovom cilju formirana je Radna grupa IEC na čelu sa potpredsednikom IEC-a R. Vinklerom (R. Winckler), koja će predložiti metode za rad na zadacima koji su vezani sa problemima potrošača.
- Usvojeni *budžet IEC-a* za 1976. godinu iznosi 6.931.190 šv.fr. Glavni rashodi se predviđaju za administraciju (4.200.000 šv.fr.), za štampanje publikacija (1.370.000 šv.fr.) i radna dokumenta (400.000 šv.fr.), dok se prihodi predviđaju uglavnom od kotizacije nacionalnih komiteta (5.001.190 šv.fr.) i prodaje publikacija (1.800.000 šv.fr.).
- Delegacija SSSR-a podnela je Savetu prvi izveštaj o stanju priprema za *Svetski elektrotehnički kongres i Međunarodnu elektrotehničku izložbu »Electro 1977«*, koji treba da se održe u Moskvi, juna 1977. godine, u isto vreme kada i 42. Generalno zasedanje IEC-a.
- *Svetski elektrotehnički kongres* imaće naučni i tehnički karakter. Trajaće tri dana, a rad će se odvijati u plenarnom zasedanju i u 8 sekcija.
- *Plenarno zasedanje* trajaće jedan dan i na njemu će biti podneti referati o elektrotehnologiji i napretku u nauci i tehnologiji, o laserima u elektrotehnologiji, o magnetohidrodinamičkim (MHD) generatorima i toplim superprovodnicima.
- *Zasedanje u sekcijama* trajaće dva dana i na njima će se podneti referati i voditi diskusija o naučnim, tehnološkim, projektnim i konstrukcijskim problemima u dobijanju električne energije, elektrotehničkoj opremi za sisteme velikih snaga, novim materijalima u elektrotehnologiji, primeni elektriciteta u proizvodnim procesima, metodama pretvaranja energije na osnovu najnovijeg razvoja u fizici i hemiji, problemima električnog i elektronskog inženjerstva i novih tipova električne opreme, naučnih trendova u elektronici i upravljačkim sistemima i primenama elektriciteta u domaćinstvu i medicini.

Predviđa se i formiranje Međunarodnog komiteta za konačnu izradu programa i izbor naučnika i inženjera koji treba da pripreme osnovne referate iz svake odgovarajuće oblasti.

Međunarodna elektrotehnička izložba »Electro 1977« biće posvećena širokom području elektrotehničke opreme. Vodeće firme različitih zemalja pozivaju

se da učestvuju na ovoj izložbi. Dva osnovna aspekta ove izložbe su: da se prikaže elektrotehnička industrija u 1990. godini i njeno sadašnje stanje. Osnovni zadatak IEC-a u odnosu na Svetski elektrotehnički kongres biće da uspostavi saradnju Nacionalnih komiteta, preduzeća, institucija i eksperata sa Organizacionim komitetom. Takođe se očekuju konstruktivni predlozi IEC-a u pogledu referata koji će se podneti na Kongresu. Na sledećem generalnom zasedanju IEC-a u Nici, o ovome će se diskutovati sa više detalja.

buduća generalna zasedanja IEC-a

Od 17. do 29. maja 1976. godine održaće se generalno zasedanje u Nici, Francuska, na poziv Francuskog elektrotehničkog komiteta. Savet je prihvatio poziv Nacionalnog komiteta SSSR-a da se generalno zasedanje održi u Moskvi, juna meseca 1977. godine. Tačan datum odrediće se kasnije. Zasedanje za 1978. godinu još nije određeno.

izveštaj o aktivnostima IEC-a u 1974. godini

Generalni sekretar C. J. Stanford dao je prikaz izveštaja koji je štampan u obliku brošure na 138 stranica i sadrži pregledno analize rada svih tehničkih komiteta i potkomiteta, kao i tekuće publikacije IEC-a, složene po komitetima. Izveštaj pruža impresivnu sliku dosadašnjeg rada i radova u toku. Usvojeni su predlozi Radne grupe Saveta IEC-a, po pitanjima mogućnosti *ekonomičnijeg poslovanja IEC-a* pri iniciranju novih radova, kao i po pitanju brzine i efikasnosti rada IEC-a.

koordinacija i upravljanje tehničkim radom

Ova tačka dnevnog reda izazvala je najživlju diskusiju, što je i razumljivo, jer se predlažu značajne izmene u radu i organizaciji IEC-a u duhu definisane odgovornosti, koje će uticati i na budući rad i organizaciju Nacionalnih komiteta.

Mada do konačne odluke po ovom pitanju »reorganizacije« Savet IEC još nije došao, smatramo da je, s obzirom na njegov značaj za efikasniji rad na polju međunarodne elektrotehničke standardizacije u skladu sa savremenim tehnološkim razvojem u svetu, vredno upoznati se sa stavovima do kojih se do sada došlo.

I sama činjenica da je ovo već treće uzastopno zasedanje IEC-a, (Minhen 1973, Bukurešt 1974, Hag 1975) na kojem Savet, uz puno angažovanje

i zainteresovanost svih delegacija, veliki deo svoga rada posvećuje iznalaženju rešenja za unapređenje upravljanja tehničkim radom organizacije, i da je maja 1975. godine u Ženevi po istom pitanju održano vanredno zasedanje Saveta IEC-a pod nazivom »Diskusija za okruglim stolom«, ukazuje da se ovde ne radi o »tekućoj« reorganizaciji, već o nečem novom u sadržaju, što će usloviti i znatne promene u Statutu i Pravilima procedure IEC-a. Organizacija i zadaci Akcionog komiteta IEC-a definisani su čl. 8 Statuta IEC. Prema statutu predsednik IEC-a je član Akcionog komiteta, zatim, članovi su i 9-orica predsednika Nacionalnih komiteta koje bira Savet, raniji predsednici IEC-a (bez prava glasa), blagajnik (ex officio bez prava glasa) i generalni sekretar (ex officio bez prava glasa). Predsednike Nacionalnih komiteta mogu zastupati i zamenici. Predsednici Nacionalnih komiteta biraju se za period od 6 godina, tako da se jedna trećina bira na kraju perioda od dve godine. Članovi koji se povuku ne mogu biti odmah ponovo birani.

Akcioni komitet izvršava zadatke koje mu postavlja Savet i preuzima sve akcije koje smatra neophodnim za obezbeđenje dobrog tehničkog rada IEC-a. O svojim odlukama obaveštava Savet IEC-a. Akcioni komitet se mora sastajati najmanje jedanput godišnje, ali se može sastati i u međuvremenu na zahtev predsednika ili četiri svoja izabrana člana. Izveštaji sa sastanaka Akcionog komiteta dostavljaju sa svim Nacionalnim komitetima.

Na osnovu mišljenja velike većine delegata, Savet IEC-a je na zasedanju u Hagu odlučio da funkcije Akcionog komiteta, kako su sada definisane, ne odgovaraju potrebama IEC-a i da Akcioni komitet kako je sada sastavljen nije sposoban da ispunjava funkciju tehničkog upravljanja onako kako se ona danas sagledava.

Prema predlogu »Diskusije za okruglim stolom« koji je podnet Savetu na ovom Zasedanju, postojeći Akcioni komitet treba da se ukine i da se na njegovo mesto formira novo telo koje bi nosilo naziv »Savet za tehničko upravljanje« (Technical Management Board, Conseil de Direction Technique), daljem tekstu STU.

STU bi se sastojao od rukovodstva IEC-a (kao prema čl. 8 sadašnjeg Statuta) i 11 članova koje bi imenovao Savet na osnovu sledećih kriterijuma: da moraju biti elektrotehnički inženjeri ili lica sličnog obrazovanja i da moraju imati vodeće funkcije u Nacionalnim komitetima IEC-a. Članovi STU bi se birali na sledeći način:

- 5 članova birala bi grupa Nacionalnih komiteta čija kotizacija prelazi 8% ukupnog budžeta IEC-a,
- 3 člana birala bi grupa Nacionalnih komiteta čija je kotizacija između 1,5% i 7,99%,
- 3 člana birala bi grupa Nacionalnih komiteta čija je kotizacija manja od 1,49%.

Članove STU bi predložili Nacionalni komiteti izabраних zemalja i bili bi imenovani od strane Saveta. Mandat članova bi bio 3 godine i mogao bi se obnoviti još samo jedanput.

Članovi ne bi mogli biti zastupljeni zamenicima. Predsednik STU bio bi predsednik IEC-a.

Prema gornjem predlogu raspored funkcija na Savet IEC-a, STU i druga tela IEC-a bio bi sledeći:

1. *Nadležnost Saveta IEC-a:*
 - 1.1 Na predlog generalnog sekretara — prihvatanje godišnjih izveštaja.
 - 1.2 Pitanja koja se odnose na članstvo
 - Novi članovi
 - Sve mere koje su vezane sa članstvom
 - 1.3 Izbor rukovodstva IEC-a
 - 1.4 Izbor članova tela IEC-a
 - 1.5 Na predlog predsednika i rukovodstva — revizija Statuta, Pravila procedure, smernice, saglasnost za sva druga dokumenta od opšteg značaja, kao npr. smernice za redakciju dokumenata.
 - 1.6 Na predlog blagajnika (pripremljenog uz pomoć Finansijskog komiteta) finansijska pitanja, uključujući utvrđivanje godišnjih kotizacija i potvrđivanje godišnjeg budžeta.
 - 1.7 Generalna zasedanja
 - 1.8 Pitanja koja se odnose na organizaciju i personal Centralnog biroa, kada predsednik želi da konsultuje Savet.
 - 1.9 Na predlog STU — stvaranje novih Tehničkih komiteta

N a p o m e n a: Svaki predlog novih aktivnosti sačinjen od Nacionalnih komiteta ili iz drugih izvora biće najpre podnet STU.
 - 1.10 Da prima izveštaje rukovodstva i tela IEC-a.
2. Savet IEC-a davao bi smernice za rad predsedniku i rukovodstvu i donosio odluke opšte politike po pitanjima
 - Javnih odnosa i
 - Odnosa sa drugim međunarodnim organizacijama.
3. Upravljanje tehničkim radom koje bi bilo u nadležnosti STU, sadržalo bi dole navedene funkcije. Odluke STU bi odmah stupale na snagu, izuzev u slučaju ako bi preuzete mere znatno uticale na budžet IEC-a. U zadnjem slučaju predmet bi se dao na mišljenje blagajniku (uz pomoć Finansijskog komiteta) i konačno bi ga potvrdio Savet IEC-a.
 - 3.1 Postavljanje predsednika i sekretara Tehničkih komiteta
 - 3.2 Opšta tehnička pitanja
 - 3.3 Koordinacija unutar IEC-a
 - 3.4 Planiranje budućih radova

3.5 Novi radovi

3.6 Pregled programa, prioriteta

3.7 Pregled i odobravanje naziva i oblasti aktivnosti Tehničkih komiteta IEC-a

3.8 Pregled izveštaja o radu Tehničkih komiteta

3.9 Praćenje napretka u radu Tehničkih komiteta

Iz prednjeg proizilazi:

- da su funkcije Saveta pod tač. 1. i 2. već uključene u sadašnjoj verziji dopune Pravila procedure ili su određene odlukama Saveta.
- da su funkcije STU pod tač. 3.1, 3.2, 3.7 i 3.8 pridodate Akcionom komitetu u sadašnjoj verziji dopune Pravila procedure.
- da odnosi sa drugim međunarodnim organizacijama, koji su u sadašnjoj verziji dopune Pravila procedure predviđeni za Akcioni komitet, ne bi pripadali u nadležnost STU, već Saveta IEC, prema tač. 2. ovog predloga.

Funkcija pod tač. 3.1 predviđa utvrđivanje politike i Pravila procedure po pitanju postavljanje predsednika i sekretara Tehničkih komiteta, pregled kandidatura za ova mesta i potvrđivanje imenovanja ili ponovnog imenovanja u skladu sa ovom politikom i Pravilima procedure.

Opšta tehnička pitanja pod tač. 3.2 daju mogućnost STU da deluje kao pripremno ili arbitražno telo tamo gde ne postoji Tehnički komitet koji obuhvata odgovarajuću oblast aktivnosti u potpunosti ili delimično; STU može, osim toga, da pripremi predlog Savetu IEC-a po ovim predmetima, ako je potrebno i da odredi politiku IEC-a, zahtevajući eventualno glasanje Nacionalnih komiteta po pojedinim pitanjima.

Prema funkciji pod tač. 3.3, STU bi definisao postupke i način blagovremenog sprovođenja koordinacije između Tehničkih komiteta IEC-a po predmetima koji su od interesa za dva ili više komiteta. Ovo uključuje takođe mogućnost STU da može posebne tehničke dokumente koji se odnose na veći broj Tehničkih komiteta da stavi Nacionalnim komitetima na glasanje po 6-to mesečnom pravilu. Usvajanje ovakvih dokumenata kao rezultat postupka glasanja uključuje da svi odnosni Tehnički komiteti moraju biti pozvani da učestvuju u izradi ovih standarda.

Prema funkciji pod tač. 3.4, STU bi razvijao postupke za pregled novih i naprednih tehnologija sa tačke gledišta međunarodne trgovine, imajući u vidu činjenicu da je racionalnije pripremiti IEC standard u inicijalnom stanju gde još nisu doneti nacionalni standardi ili su oni u fazi pripreme. Ovo zahteva periodičan ili neprekidan pregled oblasti koje se pojavljuju i za koje IEC treba da planira tehničku aktivnost u postojećim ili novim Tehničkim komitetima i da prezentuje periodične izveštaje Savetu IEC-a po ovim predmetima.

Prema funkciji pod tač. 3.5, STU bi bio zadužen da razvije postupak pre uzimanja novog rada (nove sadržaje i reviziju postojećih standarda) a baviće se i slučajevima gde Nacionalni komiteti predlažu nove radove.

Prema funkciji pod tač. 3.6, STU bi utvrdio pravila za određivanje relativnog značaja predmeta sa kojima se bave Nacionalni komiteti, za procenu prioriteta u preuzimanju radova na standardizaciji i za odlučivanje prestanka radova na manje važnim prioritetima. Stepem korišćenja IEC-standarda, za koje se očekuje u bliskoj budućnosti bolje poznavanje, može biti drugi kriterijum za određivanje prioriteta. Dalje, može biti opravdano sačiniti upoređenja između vrednosti elektrotehničke proizvodnje ili međunarodne trgovine elektrotehničkih proizvoda u pojedinim oblastima u odnosu na aktivnosti IEC-a u istim oblastima.

Prema funkciji pod tač. 3.7, STU bi vršio pregled naslova i oblasti aktivnosti svih Tehničkih komiteta i rešavao sve konflikte vezane sa ovim.

Pregled prema funkciji pod tač. 3.8 predviđa se u cilju upoređenja sa utvrđenom politikom, kao i za proveru da li Tehnički komiteti poštuju svoje oblasti aktivnosti i slede smernice Saveta IEC-a. Funkcija pod tač. 3.9 ima za cilj da se zadovolji povećana potreba za izdavanjem i kompletiranjem IEC standarda u velikom broju područja i da se u vezi sa tim ukupno vreme u pripremi IEC-standarda održi u razumnim granicama ili ako je vreme suviše dugo, da se svede u ove granice. Analiza u pojedinim slučajevima može takođe da pokaže da su pojedini standardi kompleksniji nego što je to potrebno i da se mogu svesti na obim koji je od interesa za sve korisnike IEC-standarda i odgovarajućih nacionalnih standarda.

U razmatranju iznetih predloga »Diskusije za okruglim stolom« Savet IEC-a je odbio princip izbora članova STU na osnovu iznosa kotizacije koju plaćaju Nacionalni komiteti, ali je istakao princip da novo telo treba da se sastoji od eksperata, a ne isključivo od predsednika Nacionalnih komiteta.

Doneta je konačna odluka Saveta IEC-a da se formira Radna grupa sastavljena od rukovodstva IEC-a i tri člana Saveta L. Gren (L. Grén — Švedska), R. L. Mišude (R. L. Michoudet — Francuska) i K. Parsons (K. Parsons — Australija), kojoj je stavljeno u zadatak da pripremi predloge u smislu:

- a) ponovnog definisanja funkcija i drugih eventualnih izmena Akcionog komiteta, i
- b) opšte revizije Statuta i Pravila procedure.

Mada nije određeno vreme završetka rada ove Radne grupe, izražena je želja da to bude što pre, tako da se potrebne odluke o novom tehničkom upravljanju IEC-a mogu doneti na sledećem generalnom zasedanju, maja 1976. godine u Nici.

zaključak

Jubilarno 40. generalno zasedanje u Hagu potvrdilo je još jednom sav značaj i snagu Međunarodne elektrotehničke komisije IEC da u otvorenoj diskusiji, demokratski i u skladu sa opštim ekonomskim i tehnološkim napretkom u svetu, prilagođava i svoju organizaciju u cilju poboljšanja efikasnosti svoga rada i da odgovorno donosi odluke iz elektrotehničke standardizacije. Stvaranje novog načina upravljanja tehničkim radom u IEC-u sa definisanim funkcijama odlučivanja biće naročito od koristi za industrijski manje razvijene zemlje, među koje spada i naša zemlja, jer će se više uzeti u obzir njihove potrebe, naročito pri budućem planiranju.

U eri kada se radovi na elektrotehničkoj standardizaciji sve više prenose na međunarodni nivo, najnovije odluke Saveta IEC-a svakako zaslužuju puno upoznavanje i analizu i od strane članova Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta, njegovih Tehničkih odbora i pododbora, kao i Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, kako bi se naša zemlja što bolje uključila u savremene tokove na polju elektrotehničke standardizacije i sama doprinosila njenom stalnom razvoju.

L i t e r a t u r a :

1. B. Cerovac, »Snaga međunarodne elektrotehničke komisije IEC«, Standardizacija, bilten Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, br. 11, 1973. g.
2. IEC — Radna dokumentacija Saveta, Akcionog komiteta, i Tehničkih komiteta i potkomiteta sa 40. generalnog zasedanja IEC-a u Hagu i vanrednog zasedanja Saveta IEC-a u Ženevi, maja 1974. g.

XIII zasedanje tehničkog potkomiteta za voće i povrće ISO/TC 34/SC 3

Anica Ratković, dipl. ing.

Zasedanje potkomiteta za voće i povrće ISO/TC 34/SC 3 i njegovih radnih grupa održano je u Ankari od 23. septembra do 1. novembra 1975. godine.

U okviru XIII zasedanja Tehničkog potkomiteta radile su sledeće radne grupe:

1. Radna grupa WG 4 — Suvo i sušeno voće
2. Radna grupa WG 3 — Metode ispitivanja voća i povrća i proizvoda od voća i povrća
3. Radna grupa WG 1 — Terminologija
4. Radna grupa WG 8 — Transport i skladištenje voća i povrća i proizvoda od voća i povrća

Zasedanja pomenutih radnih grupa održana su od 23. do 30. septembra po unapred određenom rasporedu.

Posle završenog rada radnih grupa, 1. oktobra održano je plenarno zasedanje Potkomiteta za voće i povrće i proizvoda od voća i povrća.

U radu zasedanja učestvovala su delegacije sledećih zemalja: Mađarske, Poljske, Francuske, Holandije, Engleske, Irana, Bugarske, Rumunije, Turske, Čehoslovačke, Filipina, SSSR-a i Jugoslavije.

Radna grupa SC 3/WG 4 — Suvo i sušeno voće i povrće

Sekretarijat ove radne grupe drži Iran. Zbog zakašnjenja u pripremi dokumenata za ovo zasedanje, iranska delegacija predložila je da se razmatranje ovih dokumenata odloži za sledeće zasedanje.

Radna grupa SC 3/WG 3 — Metode ispitivanja voća i povrća i prerađenih proizvoda

Sekretarijat ove radne grupe drži Poljska. Posle obaveznih formalnosti izbora predsednika, prozivanja delegata, određivanja redakcionog odbora i usvajanja dnevnog reda prešlo se na rad.

Najpre je saslušan izveštaj o radu radne grupe u vremenu od poslednjeg zasedanja do sada kao i izveštaj redakcionog komiteta.

Na zasedanju razmatrani su sledeći dokumenti:

- Određivanje isparljivih kiselina
- Određivanje sadržaja arsena
- Određivanje nitrita i nitrata

— Određivanje pektinskih materija

— Određivanje sadržaja cinka

— Revizija ISO preporuka:

ISO/R 750 — Određivanje kiselosti titracijom

ISO/R 751 — Određivanje materija nerastvorljivih u vodi

ISO/R 762 — Određivanje mineralnih nečistoća

ISO/R 1026 — Određivanje ukupnog suvog ostatka

— *Metoda određivanja isparljivih kiselina* (autor Jugoslavija).

Posle uvodnog referisanja jugoslovenskog delegata i diskusije delegacija Poljske, Francuske, Holandije i drugih, usvojen je predlog Jugoslavije da se metoda prihvata i predloži Centralnom sekretarijatu Međunarodne organizacije ISO da je usvoji kao zvaničnu metodu.

Na predlog francuske delegacije, a uz saglasnost naše i ostalih delegacija, usvojeno je da Francuska izradi aneks ili poseban dokument za određivanje isparljivih kiselina u slučaju kad se u proizvodu nađe više konzervansa, s tim da se ovaj aneks razmatra na narednom sastanku.

— *Metoda određivanja arsena*

Autor ove metode je Francuska. U vezi sa metodom određivanja arsena bilo je primedaba o kojima je na zasedanju diskutovano, pa pošto su sve delegacije u principu prihvatile ovu metodu kao pogodnu, zaključeno je da se na osnovu diskusije i stavljenih primedbi uradi nova verzija, te da se tako dopunjen tekst dostavi ekspertima radne grupe SC3/WG 3 i ukoliko ne bude nekih značajnijih primedbi, Sekretarijat radne grupe će uputiti metodu Sekretarijatu potkomiteta SC 3 i Sekretarijatu tehničkog komiteta ISO/TC 34 na usvajanje.

— *Metoda određivanja pektinskih materija u sokovima i koncentrisanim sokovima*

Autor ove metode je Bugarska. Ovaj predlog stavljen je prvi put na diskusiju. Zbog odsutnosti bugarske delegacije, koja je autor predloga, kao

i zbog izvesnih nejasnoća u nazivu metode i njenoj nameni, na predlog jugoslovenske delegacije odlučeno je da se razmatranje ovog dokumenta odloži i da se od Bugarske zatraži da predloženu metodu razradi tako da se ona može primenjivati i na sveže voće i povrće i na druge prerađene proizvode a ne samo na sokove. U svakom slučaju, ova metoda razmatraće se na narednom zasedanju.

— Metoda određivanja cinka

Autor metode je SSSR. Sovjetski Savez izradio je predlog metode za polarografsko određivanje cinka. I pored toga što je autor metode ukazao da je ova metoda brza, jednostavna i tačna, većina delegacija nije se složila da se ova metoda prihvati kao standardna pre nego što se razmotri mogućnost pripreme kolorimetrijske metode i metode atomske apsorpcije. Imajući u vidu diskusiju koja se odnosi na reorganizaciju Tehničkog komiteta ISO/TG 34, odluka koja se odnosi na metodu određivanja cinka biće naknadno usvojena prema direktivama ISO-a.

Razmotreni su predlozi revizije ISO preporuka i ISO standarda (ISO-R 750, 751, 762 i 1026). To su preporuke za koje se smatralo da su zastarele i da je potrebno izvršiti neke izmene i dopune. Sve delegacije su se složile da za sve stare ISO preporuke i ISO standarde treba izvršiti reviziju.

Na dnevnom redu bilo je i razmatranje programa budućeg rada. U okviru ove tačke diskutovano se o reorganizaciji Potkomiteta ISO/TC 34/SC 3 — Voće i povrće i proizvodi od voća i povrća.

Predloženo je da radna grupa Potkomiteta SC 3/WG 3 preraste u zaseban potkomitet čiji bi zadatak bile isključivo metode ispitivanja i analize. Isto tako predloženo je da radna grupa SC 3/WG 8 — Pakovanje, skladištenje i transport svežeg voća i povrća, preraste u zaseban potkomitet. Ovim potkomitetima prenele bi se delatnosti iz drugih odgovarajućih grupa.

U vezi sa ovom reorganizacijom, iranska delegacija izrazila je želju da se radna grupa SC 3/WG 4 — Suvo i sušeno voće, čiji sekretarijat ona drži, takođe podigne na stepen potkomiteta čemu se oštro suprotstavila francuska delegacija.

Za naredni rad predložena je izrada nacrtu metoda i to:

1. Određivanje cinka atomskom apsorpcijom, kolorimetrijski i polarografski
2. Određivanje žive atomskom apsorpcijom
3. Određivanje kadmijuma atomskom apsorpcijom
4. Određivanje hidroksimetilfurfurola
5. Određivanje mravlje kiseline
6. Određivanje vitamina C
7. Određivanje beta-karotina
8. Određivanje viskoziteta
9. Određivanje sorbitola

Za izradu nekih metoda već su se prijavile Francuska i Mađarska a za ostale je odlučeno da se pisмено dostavi upitnik svim članicama, koje bi svoje predloge dostavile Sekretarijatu potkomiteta TC/SC 3.

Na kraju su usvojeni zaključci uz obaveštenje da će se naredno zasedanje održati u proleće 1977. godine u Bukureštu.

S ovim je rad radne grupe TC 34/SC 3/WG 3 završen.

Radna grupa SC 3/WG 1 — Terminologija

Sekretarijat ove radne grupe drži Poljska. Nakon saslušanog izveštaja o radu od zadnjeg zasedanja do danas prešlo se na razmatranje sledećih dokumenata:

- a) Voće, botanička nomenklatura II lista
- b) Povrće, botanička nomenklatura II lista
- c) Terminologija morfoloških i strukturnih karakteristika.

— Rečnik najvažnijih termina za oblast sveže i prerađeno voće i povrće

U diskusiji u kojoj su učestvovalе sve prisutne delegacije odlučeno je da se razmatrana dokumenta dopune primedbama koje su date na zasedanju, da se nove verzije dokumenata ponovo pošalju svim članicama radi stavljanja primedbi, odnosno davanja saglasnosti.

Ukoliko ne bude nikakvih značajnijih primedbi, pomenuti dokumenti će se dostaviti Tehničkom komitetu ISO/TC 34 na usvajanje.

Kao i sve ostale radne grupe i ova radna grupa će posle reorganizacije dobiti drugi status, pa je odlučeno da se plan budućeg rada razmotri u sklopu zaključaka koji budu doneti na plenarnom zasedanju potkomiteta TC 34/SC 3 — Voće i povrće i prerađeni proizvodi.

Radna grupa SC 3/WG 8 — Skladištenje i transport

Sekretarijat ove radne grupe drži Čehoslovačka. Nakon saslušanog izveštaja o radu od prethodnog zasedanja do danas, prešlo se na razmatranje sledećih dokumenata:

- Uputstvo za skladištenje hrena
- Uputstvo za skladištenje slatke paprike
- Uputstvo za skladištenje špargle
- Uputstvo za skladištenje krompira forsiranom ventilacijom
- Uputstvo za skladištenje glavica kupusa forsiranom ventilacijom
- Transport i skladištenje mango.

U diskusiji su učestvovalе sve prisutne delegacije i odlučeno je da se za razmatrane dokumente urade nove verzije, uzimajući u obzir diskusiju sa ovog zasedanja.

Dokumenti će se ponovo dostaviti članicama, jer će se razmotriti na narednom zasedanju.

Za uputstvo za skladištenje paprike odlučeno je da se uradi aneks koji će propisati optimalne temperature čuvanja za svaku sortu. Da se ovo uradi zamoljeni su svi stručnjaci da pre 31. marta 1976. godine dostave radnoj grupi obaveštenja koja se odnose na izradu ovog aneksa.

Novi dokument, primedbe i aneks biće dostavljeni radnoj grupi na pregled za naredno zasedanje. Za skladištenje hrena i špargle na hladnoći autori će na osnovu diskusije vođene na ovom zasedanju uraditi nove dokumente koji će biti dostavljeni radnoj grupi WG 8 na uvid narednog zasedanja. Što se tiče skladištenja krompira i korenastog povrća u silose sa forsiranom ventilacijom, članice su prihvatile predlog da do 31. decembra 1975. godine dostave svoje primedbe delegaciji SSSR-a koja će na osnovu primedbi uraditi novi predlog standarda i dostaviti Sekretarijatu tehničkog komiteta ISO/TC 34.

Rezolucijom o ambalaži paralelopipednog oblika za skladištenje voća i povrća na visoko, Sekretarijat radne grupe WG 8 obavezao se da preko Potkomiteta SC 3 (voće i povrće) i Tehničkog komiteta ISO/TC 34 (poljoprivredno-prehrambeni proizvodi) nacrt predloga dostavi Tehničkom komitetu ISO/TC 122 (Pakovanje) i Tehničkom komitetu ISO/TC 51 (Paleta za prevoz i manipulaciju jednoobraznih tereta), kao i Evropskoj ekonomskoj komisiji radi upoznavanja i dostavljanja eventualnih primedbi.

Izvestilac će potom pripremiti nov predlog koji će se preko Potkomiteta SC 3 — Voće i povrće dostaviti na definitivne primedbe ekspertima radne grupe SC 3/WG 8. Ukoliko ne bude nekih značajnijih primedbi predlog će biti upućen Centralnom sekretarijatu Međunarodne organizacije ISO kao predlog međunarodnog standarda.

U okviru razmatranja programa budućeg rada odlučeno je da se produži rad na sledećim dokumentima:

- Hren. Uputstvo za skladištenje (izvestilac Mađarska)
- Slatka paprika. Uputstvo za skladištenje na hladnoći (izvestilac Rumunija)
- Špargla. Uputstvo za skladištenje na hladnoći (izvestilac Mađarska)
- Mango. Skladištenje i transport (izvestilac Indija)
- Skladištenje krompira i kupusa u uslovima forsirane ventilacije (izvestilac SSSR)
- Ambalaža paralelopipednog oblika za skladištenje voća i povrća na visoko (izvestilac Francuska)
- Paradajz pulpa. Uputstvo za hladan transport (izvestilac Bugarska)

— Anketa koja se odnosi na skladištenje u kontrolisanoj atmosferi (sprovodi sekretarijat)

U program je unet i jedan novi predmet — Prepakiranje voća i povrća. U vezi sa ovim Poljska će napraviti anketu o interesovanju za standardizovanje prepakiranja voća i povrća.

Na kraju je doneta i rezolucija o promeni sedišta sekretarijata ove grupe, koje iz Čehoslovačke prelazi u Rumuniju, uz zahvalnost čehoslovačkoj delegaciji za njen efikasni rad u proteklom periodu. Najzad je na zasedanju diskutovano i o reorganizaciji ove radne grupe i predloženo je da se i ova radna grupa podigne na stepen potkomiteta čija bi se delatnost proširila na druge poslove koji bi se preneli iz drugih radnih grupa.

Nakon završenih zasedanja pomenutih radnih grupa održano je 13. plenarno zasedanje Potkomiteta ISO/TC 34/SC 3 — Voće i povrće i proizvodi od voća i povrća.

Posle otvaranja zasedanja za predsednika je izabran gospodin Kanižaj, član mađarske delegacije i sekretar Tehničkog komiteta ISO/TC 34.

Nakon što je prihvaćen dnevni red saslušan je izveštaj o proteklom radu Potkomiteta TC 34/SC 3 od prošlog zasedanja do danas i izveštaj redakcionog komiteta ISO/TC 34 u vezi sa predlozima o međunarodnim standardima. Takođe je saslušan i izveštaj radnih grupa:

- WG 1 — Terminologija
- WG 2 — Uzimanje uzoraka
- WG 3 — Metode ispitivanja
- WG 4 — Sušeno voće i povrće
- WG 8 — Skladištenje i transport.

Posle saslušanih izveštaja prešlo se na razmatranje reorganizacije potkomiteta ISO/TC 34/SC 3 i njegovih radnih grupa prema postojećim pravilima Međunarodne organizacije ISO.

Sekretarijat potkomiteta SC 3 — Voće i povrće i prerađeni proizvodi, predložio je da se radna grupa SC 3/WG 3 — Metode ispitivanja voća i povrća i prerađenih proizvoda, radna grupa SC 3/WG 4 — Suvo i sušeno voće i povrće i radna grupa SC 3/WG 8 — Skladištenje i transport, podignu na stepen potkomiteta.

U diskusiji u vezi sa reorganizacijom bilo je podvojenih mišljenja pa je odlučeno da se ova pitanja rasprave na plenarnom zasedanju Tehničkog komiteta ISO/TC 34 — Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi, na kome će se razmatrati i reorganizacija samog Tehničkog komiteta ISO/TC 34.

Naredno zasedanje Potkomiteta ISO/TC 34/SC 3 održaće se u Bukureštu, početkom 1977. godine.

X zasedanje potkomiteta za uljarice ISO/TC 34/SC 2

Dr Života Živković

X zasedanje potkomiteta za uljarice ISO/TC 34/SC 2 održano je u Ankari, Turska, od 23. septembra do 3. oktobra 1975. godine. Na ovom zasedanju bilo je obuhvaćeno više pitanja iz oblasti ispitivanja ulja i uljarica. Neki radni predlozi standarda bili su podeljeni na samom sastanku, ali se o mnogima diskutovalo načelno i bez unapred pripremljenog materijala. Pošto je prihvaćen izveštaj sekretarijata potkomiteta SC 2 o radu u periodu od IX do X zasedanja, prešlo se na rad po pojedinim pitanjima. Na kraju je pripremljen i završni dokument kojim su obuhvaćena sva pitanja razmatrana u toku zasedanja i koji u vidu rezolucije sadrži obaveze, odnosno određuje rokove za izvršenje postavljenih zadataka. Ovi zadaci obuhvataju sledeće predloge standarda:

— Određivanje sadržaja masti u semenu uljarica kao i u uljanim pogačama

Zaključeno je da se preispitaju postojeće preporuke ISO/R 659 i ISO/R 734 na osnovu primedbi Rumunije. Sve ovo treba dostaviti sekretarijatu potkomiteta 2 kako bi se pripremio predlog koji će biti dostavljen svim zemljama članicama.

— Određivanje kiselosti ulja

Ovaj predlog predstavlja reviziju preporuke ISO/R 729, a nastao je pošto je sekretarijat potkomiteta SC 2 dobio mišljenje potkomiteta SC 11 i sekcije za masti i ulja (IUPAC), gde se preporučuje zamena do sada korišćenog alkoholnog rastvora KOH nekim pogodnijim rastvorom.

— Botanička nomenklatura

U vezi sa predlogom ovoga standarda delegat Francuske se obavezao da će dostaviti sekretarijatu SC 2 svoje primedbe na dokument N 198, što bi bila druga revizija pre 1. marta 1976. godine. Zaključeno je da je neophodno uspostaviti kontakt i sa Velikom Britanijom.

— Specifikacija semena lana i suncokreta
Pošto je predlog prve revizije dostavljen

svim zemljama članicama zaključeno je da treba požuriti sa eventualnim primedbama, odnosno mišljenjima na dokumente TC 34/SC 2 N 235 i N 238, koji treba da stignu sekretarijatu potkomiteta (SC 2) do 1. marta 1976. godine.

— Određivanje sadržaja ulja pomoću nuklearnog magnetnog rezonatora

Podvučeno je da treba dostaviti primedbe na dokument TC 34/SC 2 N 242 Francuskoj do 1. marta 1976. godine. Međutim, skup je obavešten da se očekuju rezultati proučavanja koja su nedavno otpočela.

— Određivanje celuloznih materija u uljanim pogačama

Ovaj dokument je prihvaćen pojedinačnim izjašnjavanjem. Međutim, zaključeno je da se deo koji govori o ponovljivosti mora pre-raditi. Nekoliko primedbi koje su iznete ukazuju da su nužna dopunska ispitivanja. Posle prijema primedbi, sekretarijat će dostaviti predlog ovoga standarda svim zemljama članicama.

— Određivanje prisutnog lizina

U vezi sa ovim radnim dokumentom posebno je vođena živa diskusija. Zaključeno je da se na njemu radi i dalje. Sovjetski predstavnik primio je obavezu da u vezi sa ovim predlogom dostavi Francuskoj do 31. XII 1975. godine podatke o stepenu usitnjavanja uzorka, temperaturi hidrolize i ekstrakcijskom metodu kojim bi se zamenilo hromatografsko izdvajanje. Posle ovoga, a na osnovu obaveze koju je prihvatio delegat Francuske, pripremiće se predlog standarda najkasnije do 1. III 1976. godine.

— Utvrđivanje i određivanje izotiocijanata i viniltiooksizolidona

Zbog nekih neslaganja nije moglo da se diskutuje o dokumentu, već je zaključeno da su neophodna dopunska ispitivanja.

Prijavile su se Kanada, Poljska i Francuska u čijim laboratorijama će se vršiti uporedna ispitivanja, koristeći ulje koje će dostaviti Poljska. Da bi se eliminisao uticaj lokalnog semena, zajedno sa uzorcima iz Poljske ispitivali bi se i domaći uzorci.

— Identifikacija semena *Sinapis Arvensis* (Mustard)

Nije bilo diskusije pošto je prva revizija tek dostavljena članovima. Zamoljeni su delegati da svoje primedbe na ovaj predlog dostave do 1. marta 1976. godine.

— Određivanje ureazne aktivnosti u sojinim pogačama

To je takođe novi dokument o kome nije bilo moguće diskutovati, pa je potrebno da se mišljenja dostave do 1. marta 1976. godine.

— Razmatranje stanja rada ISO/TC 34 SC 2/WG 1

Ova radna grupa u okviru potkomiteta 2 imala je zadatak da radi na metodama iz oblasti uzimanja uzoraka. Na osnovu izveštaja sekretarijata, kao i dopune koju je dao predstavnik Velike Britanije u kojoj je sekretarijat ove radne grupe, videlo se da je ona uspešno izvršila te zadatke zbog kojih je i formirana.

Pošto više nije bilo potrebno da radna grupa 1 i dalje egzistira, predloženo je da se raspusti, što je i prihvaćeno. U slučaju potrebe, ovakva radna grupa formiraće se ponovo.

— Sekretar sekretarijata je zatim izneo jedno načelno pitanje koje se odnosi na neobuhvaćeni deo, odnosno na uljane pogače. Postavilo se pitanje kome to pripada i ko treba da radi na metodama za ispitivanje kvaliteta i na određivanju procenta ulja u njima. Zaključeno je da se ovaj deo ne može ostaviti, odnosno da na njemu treba da radi radna grupa SC 2 uz usku saradnju sa potkomitetom SC 10 koji se bavi ispitivanjem stočne hrane.

Plan rada potkomiteta SC 2 do narednog zasedanja uglavnom je izložen; treba obuhvatiti još i prevođenje ISO preporuka u ISO standarde. Rad na pripremi drugih dokumenata koji su uključeni u program obuhvata i tri teme koje su bile predložene na ovom zasedanju:

- a) Priprema brze metode za određivanje prisutnog lizina (predlog Mađarske),
- b) Priprema brze metode za određivanje vode i sadržaja ulja (predlog Sovjetskog Saveza),
- c) Priprema metode za uzimanje uzoraka semena tipa *Brasica* (predlog Francuske).

Dogovoreno je da se naredni sastanak održi u Budimpešti, 1977. godine.

razrada i priprema proizvodnje novih proizvoda na osnovu standardizacije

J. D. Amirov,
Standardy i kačestvo, br. 5/74

Savremenu mašinogradnju karakteriše raznovrsnost proizvedenih predmeta, intenzifikacija proizvodnih procesa i česta zamena predmeta proizvodnje. Pri ovim uslovima veliki značaj za ubrzanje naučno-tehničkog napretka dobija racionalizacija postupka tehničke pripreme proizvodnje na osnovu kompleksnog korišćenja principa sistema, kontinuiteta i automatizacije.

Navedeni principi čine osnovu sistema razrade i uvođenja proizvodnje novih predmeta i jedinstveni sistem tehnološke pripreme proizvodnje.

U skladu sa tehničkom pripremom proizvodnje suština nabrojanih principa sastoji se u sledećem:

Princip sistema pokazuje, da se tehnička priprema proizvodnje razmatra kao kompleksan proces, tj. kao sveukupnost međuzavisnih procesa (funkcija), čija realizacija obezbeđuje postizanje pune tehničke spremnosti za proizvodnju predmeta višeg kvaliteta u najkraćem roku i pri minimalnim radnim i materijalnim troškovima (realizacija namenski određene funkcije).

U osnovne funkcije tehničke pripreme proizvodnje spadaju: razrada optimalne nomenklature (tipskih nizova) predmeta; izrada konstrukcijske dokumentacije za predmete određenog tipskog niza; obezbeđenje najekonomičnije izrade predmeta; razrada tehnoloških procesa izrade predmeta; projektovanje i izrada proizvodne tehnološke opreme; organizacija i upravljanje procesima tehničke pripreme proizvodnje.

Sistematski prilaz, zasnovan na korišćenju sistemске-strukturne analize, izrade modela i optimalnosti, ekonomsko-matematičkih metoda, omogućuje postizanje najvećeg efekta pri realizaciji namenske funkcije sistema tehničke pripreme proizvodnje.

Princip kontinuiteta određuje efikasnost sistema tehničke pripreme proizvodnje.

Praksa konstruisanja mašina i alata pokazuje, da do 80% konstrukcijskih rešenja prelazi od proizvoda na proizvod. Unifikacija i standardizacija najsavršenijih elemenata mašina, alata, opreme i instalacija, često korišćene pri novom projektovanju i pripremi proizvodnje, imaju veliki značaj za obezbeđenje visokog kvaliteta proizvedenih predmeta, skraćenje ciklusa za njihovo projektovanje, osvajanje i proizvodnju. Pri ovom se obezbeđuju povoljni uslovi za široku tipizaciju tehnoloških rešenja. Perspektivno će se pojaviti mogućnost prelaza od pojedine izmenjene tehnološke opreme, komponovane iz najčešće korišćenih standardnih elemenata, ka stvaranju i uvođenju preuređenih automatskih kontinuiranih linija.

Tipizacija i standardizacija tehnoloških procesa i operacija, koje se temelje na klasifikaciji predmeta i njihovih elemenata po istorodnim konstrukcijsko-tehnološkim oznakama, omogućuju, pre svega, skraćenje broja tehnoloških procesa, korišćenih u oblasti proizvodnje, obezbeđenje visokog kvaliteta tipskih tehnoloških rešenja i njihovo višestruko korišćenje pri razradi nove tehnologije, kao i automatizaciju tehnološkog projektovanja.

Oblikovanje procesa upravljanja tehničkom pripremom proizvodnje na osnovu tipskih informativnih modela i tipskih projektnih rešenja zadataka za svaku funkciju, omogućuje korišćenje metoda grupisanja tipskih grupa rešenja zadataka pri formiranju određenih sistema upravljanja (uključujući i automatizovane), uzimajući u obzir raznovrsnost uslova i specifične osobenosti preduzeća i udruženja. Ovim se ostvaruju uslovi za sintezu i optimalnost sistema upravljanja uz korišćenje elektronsko-računske tehnike.

Princip automatizacije zasniva se na kompleksnom korišćenju principa sistema i kontinuiteta i uslovljen je operativnom i kvalitetnom preradom većeg broja podataka pri tehničkoj pripremi proizvodnje.

Intenzivan porast broja naučno-tehničkih informacija iz oblasti konstruisanja predmeta, projektovanja tehnoloških procesa i upravljanja pripremom proizvodnje, potreba skraćenja rokova kreiranja i osvajanja nove tehnike i tehnologije, neizbežno dovodi do širokog korišćenja savremenih sredstava automatizacije, razrade i uvođenja tipskih (standardnih) postupaka za rešavanje različitih konstruktorskih, tehnoloških i organizaciono-administrativnih zadataka.

Svi postupci organizacije automatizovanog rešavanja zadataka tehničke pripreme proizvodnje propisuju se državnim standardima JSTPP (Jedinstveni sistem tehnološke pripreme proizvodnje).

Da bi se obezbedilo jedinstvo informacija, razrađuju se i uvode u život savezni klasifikatori tehnoloških informacija i unificirani sistemi dokumentacije.

Posebna važnost se pridaje stvaranju i standardizaciji tipskih programa i matematičkoj logici, formiranju saveznih, oblasnih i fabričkih fondova i biblioteka sa standardnim programima i matematičkom logikom za automatizovano rešavanje zadataka pripreme proizvodnje.

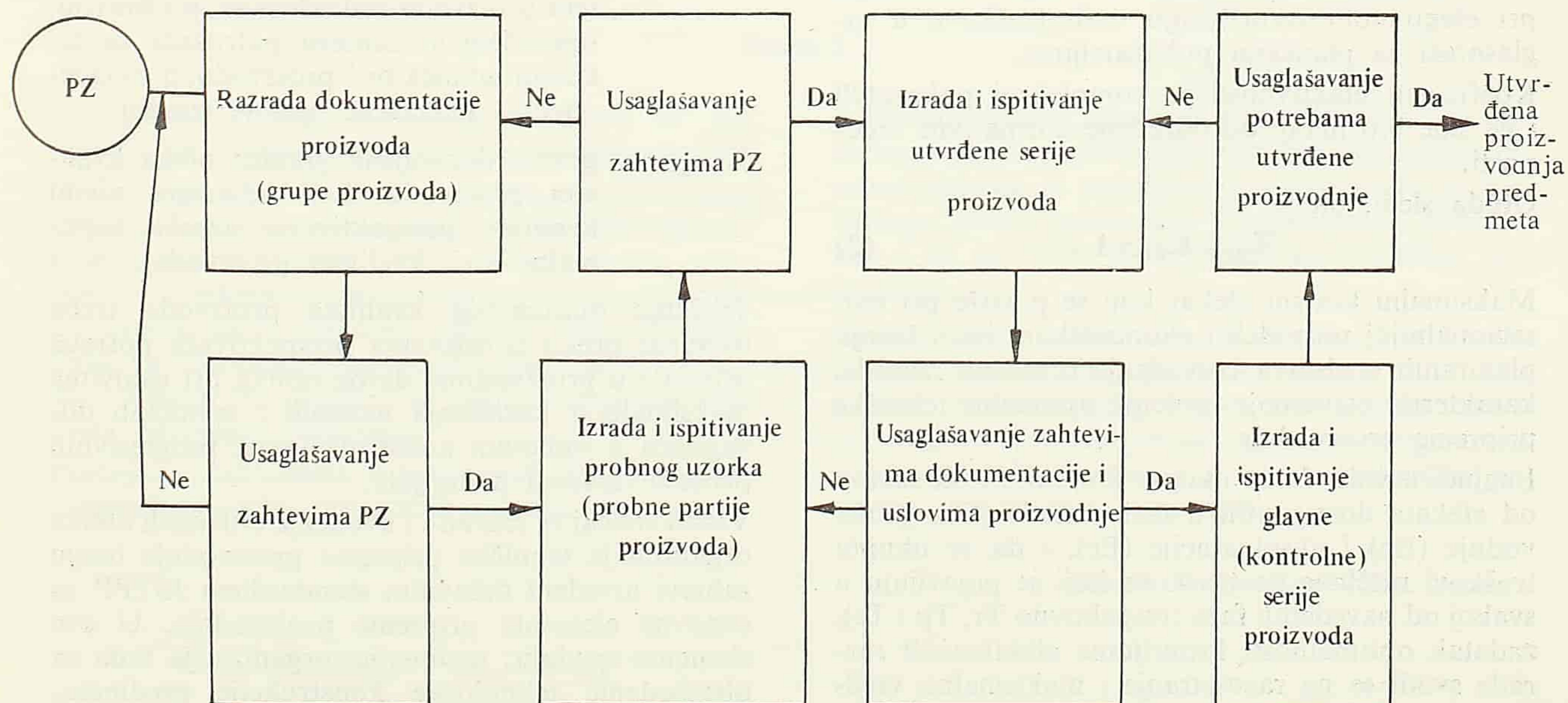
Intenzivno se izvode radovi na stvaranju i standardizaciji unificiranih sistema i organizaciji tehničkog obezbeđenja automatizovanih sistema za pripremu proizvodnje i upravljanje.

U saglasnosti sa zahtevom GOST 14.002-73 »JSTPP — Osnovni zahtevi za tehnološku pripremu proizvodnje« tehnološka priprema proizvodnje mora

se zasnivati na primeni racionalnih parametarskih i tipsko-ravnomernih nizova proizvodnih objekata i tehnološke opreme, određenih standardima, saglasno sa potrebama privrede, stanovništva i izvoza. Ovo omogućuje da se odredi optimalna nomenklatura predmeta određenog oblika u početnim stadijumima razvoja date grane i racionalno organizuje njihova proizvodnja za duži period.

Pri reviziji projekata tehničke dokumentacije za nove proizvode, posebna pažnja mora se posvetiti tome da projekti odgovaraju projektnom zadatku koji sadrži zahteve za kompleksnu razradu dokumentacije, kao i proveriti da li ispunjava postavljeni zadatak u pogledu unifikacije i standardizacije. Ova načelna postavka regulisana je GOST-om 15.001-73 »Razrada i stavljanje predmeta u proizvodnju. Osnovne postavke«, i treba da se razvije za određene oblike predmeta u posebne standarde.

Kontrola nivoa kvaliteta novih predmeta vrši se u osnovnim fazama stvaranja, osvajanja i proizvodnje predmeta, saglasno GOST 15.001-73 i GOST 14.003-74 preko (shema 1): razrade projektnog zadatka; razrade projektne konstrukcijske dokumentacije; ispitivanja pri preuzimanju oglednog uzorka predmeta; izdavanje dozvole za osvajanje serijske ili masovne proizvodnje; ispitivanja kontrolne serije predmeta; periodična kontrolna ispitivanja predmeta utvrđene serijske ili masovne proizvodnje.

PZ-projektni zadatak

Shema 1

Osnovni cilj kontrole nivoa kvaliteta predmeta razrađivanih i puštenih u proizvodnju je da se utvrdi podudarnost ovog nivoa sa normativnim pokazateljima koji su propisani projektnim zadacima, standardima ili tehničkim uslovima. Takva kontrola je neophodna za izradu rešenja i u neop-

hodnim slučajevima ostvarenja planiranih delovanja, koja omogućuju da se kvalitet predmeta održava na savremenom tehnološkom nivou s obzirom na dinamiku potrebnih izmena, nova naučno-tehnička rešenja i druga dostignuća u toj oblasti.

Nijedna savremena naučno-tehnička razrada, uključujući i nove predmete, tehnološke procese i sisteme pripreme proizvodnje ne izvodi se bez široke tehno-ekonomske analize očekivanih efekata.

Osnovnim kriterijumima kompleksne tehno-ekonomske ocene efekata naučno-tehničke razrade mogu se obuhvatiti:

— odnos korisnog efekta od uvođenja razrade u fazu projektovanja, proizvodnje i eksploatacije i troškova za njeno izvršenje i osvajanje u navedenim fazama;

— odnos dužine perioda efektivnog korišćenja rezultata razrade u navedenim fazama i dužine perioda izvršavanja i osvajanja tih rezultata;

— nivo širine primene rezultata razrade u privredi.

Uspešno ostvarenje naučno-tehničke razrade, za t-godinu, karakteriše koeficijent efektivnosti, koji je određen zavisnošću:

$$K_{Et} = \frac{Et}{Tt} \quad (1)$$

gde je:

E_t — korisni efekat od uvođenja razrade u privredu;

T_t — troškovi za izvršenje i uvođenje razrade.

Zavisnost (1) u suštini karakteriše namensku funkciju sistema tehničke pripreme proizvodnje, koja se može formulirati na sledeći način: obezbeđenje maksimalnog korisnog efekta od uvođenja naučno-tehničke razrade u praksu, u odnosu na jedinicu troškova za njeno izvršenje i uvođenje, pri efektivnom iskorišćenju ovih troškova u saglasnosti sa planskim pokazateljima.

Koeficijent efektivnosti je kompleksni pokazatelj i ne sme biti manji od određene normativne vrednosti.

Otuda sledi, da je

$$K_{Et} \geq K'_{Et} > 1 \quad (2)$$

Maksimalni korisni efekat koji se postiže pri najracionalnijoj raspodeli i ekonomskom iskorišćenju planiranih sredstava i uvođenje rezultata razrade, karakteriše ostvarenje principa optimalne tehničke pripreme proizvodnje.

Imajući u vidu da se ukupni korisni efekat sastoji od efekata dostignutih u fazi razrade (E_r), proizvodnje (E_p) i eksploatacije (E_e), i da se ukupni troškovi raščlane na troškove koji se pojavljuju u svakoj od navedenih faza (respektivno T_r , T_p i T_e), zadatak optimalnosti kriterijuma efektivnosti razrade svodi se na razmatranje i maksimalnu vrednost funkcije, izražene zavisnošću:

$$K_E = \int_{t_1}^{t_2} F/E_r, E_p, E_e, T_r, T_p, T_e, t/dt \quad (3)$$

gde je:

t_1, t_2 — odgovarajuće vreme početka i kraja ispunjenja i uvođenja rezultata razrade.

Pri ispitivanju uslova optimalnosti namenske funkcije sistema tehničke pripreme proizvodnje, neophodno je imati u vidu da veličina korisnog efekta i troškovi za izvršenje i uvođenje rezultata razrade suštinski zavise od nivoa sledećih pokazatelja i karakteristika:

— kvaliteta proizvoda, tehnoloških pokazatelja, unifikacije i standardizacije;

— standardizacije brojnih informacionih podataka, višestruko korišćenih u tehničkoj pripremi proizvodnje, kao i klasifikacije tehno-ekonomskih informacija i tipskih tehnoloških procesa u okviru normativnih podataka;

— standardizacije proizvodne tehnološke opreme, mehanizacije i automatizacije proizvodnih procesa, inženjersko-tehničkih i administrativnih radova.

Koristan efekat od razrade i uvođenja novog proizvoda u sferu proizvodnje i korišćenja, određuje se, u prvom redu, nivoom njegovog kvaliteta. Kvalitet proizvoda, a delimično i niz osobina tehnoloških konstrukcija, kao i stepen novina i složenosti suštinski utiču na organizaciju rada i nivo troškova u fazi razrade, proizvodnje i korišćenja takvog proizvoda. Zbog toga pri ispitivanju i primeni funkcije neophodno je uzeti u obzir kao granične uslove dozvoljene granice izmene nivoa kvaliteta proizvoda:

$$\bar{K}_{n \cdot \min} \leq \bar{K}_n \leq \bar{K}_{n \cdot \text{opt.}}$$

gde je:

$K_{n \cdot \min}$ — donja dozvoljena granica nivoa kvaliteta proizvoda (određuje se, po pravilu, upoređenjem zahteva potrošača sa tekućim tehničkim i proizvodnim mogućnostima realizacije njihove izrade);

$K_{n \cdot \text{opt.}}$ — gornja dozvoljena granica nivoa kvaliteta proizvoda, koji odgovara nivou kvaliteta perspektivnog uzorka (optimalni nivo kvaliteta proizvoda).

Traženje optimalnog kvaliteta proizvoda treba ostvariti preko istraživanja perspektivnih potreba privrede u proizvodima datog oblika pri uslovima maksimalnog korišćenja naučnih i tehničkih dostignuća u njihovim konstrukcijama, progresivnih procesa izrade i materijala.

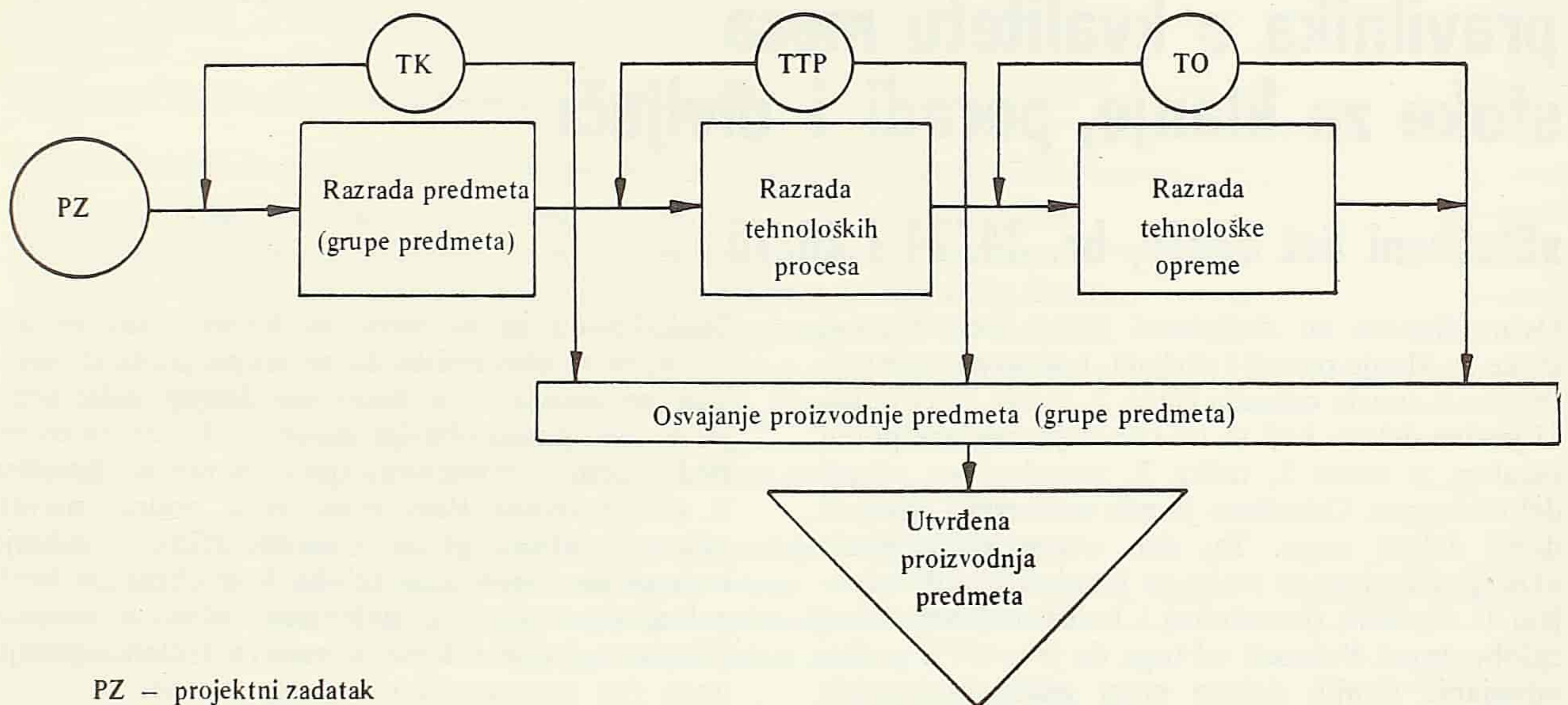
Važan značaj za razradu i uvođenje efikasnih oblika organizacije tehničke pripreme proizvodnje imaju zahtevi utvrđeni državnim standardima JSTPP za osnovne elemente pripreme proizvodnje. U ove elemente spadaju: racionalna organizacija rada za obezbeđenje tehnološke konstrukcije predmeta, projektovanje i primena tehnoloških procesa i tehnološke opreme, organizacija i usavršavanje tehnološke pripreme proizvodnje u postojećim i novoizgrađenim preduzećima, izbor i primena savremenih sredstava mehanizacije i automatizacije inženjersko-tehničkih i administrativnih radova; organizacija svih vidova obezbeđenja automatizovanih sistema pripreme proizvodnje.

Grubi prikaz pripreme proizvodnje novih proizvoda na bazi JSTPP dat je na shemi 2.

Na ovoj shemi pod »TK« podrazumeva se obezbeđenje tehnološke konstrukcije predmeta, pod »TTP« — primena tipskih tehnoloških procesa i pod »TO« — primena standardne tehnološke opreme.

Standardi JSTPP usmeravaju prvenstveno na korišćenje savremenih tipskih tehnoloških procesa,

standardne tehnološke opreme i postrojenja, mehanizacije i automatizacije proizvodnih procesa, inženjersko-tehničkih i administrativnih radova u procesu tehnološke pripreme proizvodnje. Predviđa se povećanje korišćenja tipskih tehnoloških procesa u mašinogradnji i proizvodnji aparata i instrumenata do 60%, a komponovanje tehnološke opreme i postrojenja iz standardnih elemenata od 70 do 80%.

- PZ — projektni zadatak
 TK — tehnološka konstrukcija
 TTP — tipski tehnološki proces
 TO — tehnološka oprema

Shema 2

Tehnološka obrada predmeta završava se pri razradi projektne konstrukcijske dokumentacije.

Ovo omogućuje da se znatno poveća rok efektivnog funkcionisanja konstrukcijskih i tehnoloških obrada koje su ranije izvršene i tehnološke opreme, višestepeno korišćenje ovih razrada pri osvajanju novih proizvoda, kao i skraćanje rokova i sniženje troškova za tehnološku pripremu proizvodnje za 1,5 do 2,5 puta, što obezbeđuje visoku stabilnost kvaliteta osvojenih proizvoda.

Postojanje razrađenih i proverenih tipskih informativnih modela, projektnih rešenja, programa i

automatizovanog rešavanja različitih zadataka tehničke pripreme proizvodnje matematičkom logikom, omogućuje da se pojednostavi automatsko projektovanje novih proizvoda i tehnoloških procesa, kao i da se ubrza ciklus tehničke pripreme proizvodnje.

Organizacija i funkcionisanje fondova i biblioteka tipskih tehnoloških procesa, standardnih programa i matematičke logike obezbeđuju uslove za široku rasprostranjenost i primenu progresivnih naučno-tehničkih rešenja u oblasti tehničke pripreme proizvodnje u privredi.

Prevela Dragica Kostić, dipl. ing.

tumačenje nekih odredbi člana 4, pravilnika o kvalitetu mesa stoke za klanje, peradi i divljači

»Službeni list SFRJ«, br. 34/74 i 26/75

Ovim članom su definisani jestivi delovi mesa stoke za klanje peradi i divljači, koji se ne smatraju mesom u smislu odredbi člana 3. ovoga Pravilnika. U jestive delove koji se ne smatraju mesom, pored ostalog, u stavu 1, tačka 3. navedeni su »donji delovi nogu«. Određeno je gde se moraju odvajati donji delovi nogu. Taj deo ovoga stava glasi: »Donji delovi nogu stoke za klanje i peradi odvojeni u skočnim (tarzalnim) i kolenim (karpalnim) zglobovima«. Polazeći od toga da je u 1975. godini odvajanje donjih delova nogu pilića kod nekih proizvođača bilo nepravilno, neophodno je dati bliže tumačenje.

Svakako da se ne može očekivati takav presek kojim bi se obezbedilo da na trupu pileta ili brojlera ne zaostane ni malo od donjeg dela nogu jer se ovaj posao obavlja mašinski. U vezi sa ovim, pod skočnim (tarzalnim) zglobovima pilića i brojlera u smislu ovoga Pravilnika treba podrazumevati oblast tarzalnog zgloba \pm najviše 0,75 cm od linije koja prolazi sredinom zgloba koji obrazuju kosti goleni (ossa cruris), golenjača (tibia) i lisnjača (fibula) s jedne i kosti korenova i članci prstiju noge (os metatarzalis) s druge strane.

Iz Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

iz oblasti građevinarstva

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11708	Beton. Ispitivanje čvrstoće pri pritisku	JUS U.M1.020
Predlog br. 11709	Beton. Ispitivanje betona na dejstvo kavitacije	JUS U.M1.024
Predlog br. 11710	Beton. Ispitivanje betona na dejstvo erozije	JUS U.M1.023
Predlog br. 11711	Beton. Ispitivanje čvrstoće pri zatezanju cepanjem	JUS U.M1.022
Predlog br. 11712	Beton. Ispitivanje sastava svežeg betona	JUS U.M1.030
Predlog br. 11713	Beton. Ispitivanje konzistencije betona. Metoda sleganja pervibratorom	JUS U.M1.029
Predlog br. 11714	Beton. Ispitivanje homogenosti mešanja svežeg betona (Kontrola mešalice)	JUS U.M1.028
Predlog br. 11715	Beton. Ispitivanje veštački uvučenog vazduha . .	JUS U.M1.031
Predlog br. 11716	Beton. Merenje temperature svežeg betona	JUS U.M1.032
Predlog br. 11717	Beton. Dodaci betonu. Definicije i klasifikacija . .	JUS U.M1.034
Predlog br. 11718	Beton. Dodaci betonu, ispitivanja i uslovi ispi- tivanja	JUS U.M1.035
Predlog br. 11719	Beton. Dodaci betonu. Ispitivanje uticaja doda- taka na beton	JUS U.M1.036
Predlog br. 11720	Beton. Vađenje betonskih tela iz konstrukcija i ispitivanje čvrstoće pri pritisku tih tela (epruveta)	JUS U.M1.040
Predlog br. 11721	Završni radovi u građevinarstvu. Tehnički uslovi za roletnarske radove	JUS U.F2.022
Predlog br. 11722	Završni radovi u građevinarstvu. Tehnički uslovi za limarske radove	JUS U.F2.023
Predlog br. 11723	Završni radovi u građevinarstvu. Tehnički uslovi za izolaterske radove	JUS U.F2.024

Sledeći predlozi su napravljeni na osnovu postojećih standarda koji se predlažu za reviziju:

Predlog br. 11724	Gas i peno-beton. Proizvodnja, primena i ispiti- vanje. Osnovne odredbe	JUS U.M1.050
Predlog br. 11725	Armirane krovne i međuspratne ploče od gas- -betona i peno-betona	JUS U.M1.052
Predlog br. 11726	Armirane zidne ploče od gas-betona i peno- -betona	JUS U.M1.054
Predlog br. 11727	Nearmirane izolacione ploče od gas-betona i peno-betona	JUS U.M1.056
Predlog br. 11728	Zidni blokovi od gas-betona i peno-betona	JUS U.M1.058
Predlog br. 11729	Građevinski prefabrikovani elementi. Gas-beton i peno-beton. Zaštita armature protiv korozije	JUS U.M1.060

Predloge standarda su pripremili Jugoslovenski zavod za standardizaciju, Institut za ispitivanje materijala SR Srbije, P.U. Zavraj i Savez Jugoslovenskih laboratorija. Materijali nacrtu predloga umnoženi su i dostavljeni na razmatranje zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst predloga ovih standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, p. p. 933 sa zahtevom da im se naknadno dostavi.

iz oblasti građevinarstva

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju predlozi jugoslovenskih standarda iz oblasti građevinarstva.

- Predlog br. 11730** Ispitivanja prirodnog i drobljenog agregata mašinskom Los Angeles **JUS B.B8.045**
- Predlog br. 11731** Ispitivanje postojanosti prirodnog kamena upotrebom zasićenog rastvora natrijum-sulfata **JUS B.B8.002**
- Predlog br. 11732** Prirodni kamen. Tehnički uslovi za tucanik za zastor železničkih pruga **JUS B.B3.070**

Nacrt predloga JUS B.B8.045 pripremio je Odbor za kamen Saveza jugoslovenskih laboratorija.

Nacrt predloga JUS B.B8.002 i B.B3.070 pripremila je Poslovno udruženje kamergram. Zainteresovane radne organizacije udruženog rada koje nisu dobile tekst ovih predloga mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša br. 54, telefon 634-322, sa zahtevom da im se dostave radi stavljanja eventualnih primedbi, izmena ili dopuna.

iz oblasti sijalica za motorna vozila

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju predlozi jugoslovenskih standarda iz oblasti sijalica za motorna vozila:

- Predlog br. 11735** Sijalice za motorna vozila. Halogena auto-sijalica za dodatna svetla. Tip H₁ **JUS N.L2.260**
- Predlog br. 11736** Sijalice za motorna vozila. Halogena auto-sijalica za dodatna svetla. Tip H₃ **JUS N.L2.261**

Predloge je izradio Tehnički odbor 34 — Sijalice i pribor — Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta u saradnji sa Jugoslovenskim zavodom za standardizaciju. Zainteresovani koji nisu dobili ove predloge, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, p. p. 933, sa zahtevom da im se dostave.

iz oblasti telefonskih kablova

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog standarda:

- Predlog br. 11733** Ispitivanje izolovanih provodnika i kablova. Postojanost izolacije i plašta telefonskih kablova prema mešavini za punjenje **JUS N.C0.057**

Predlog standarda načinjen je u okviru Tehničkog odbora TO 20 (Električni kablovi) Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst predloga standarda, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša 54, p. p. 933, sa zahtevom da im se ovaj materijal pošalje.

za šibice

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći jugoslovenski standard:

Predlog br. 11734 Šibice **JUS D.H9.020**

Zahtev za reviziju standarda JUS D.H9.020 podnela je Tvornica šibica »DRAVA« iz Osijeka.

Predlog standarda je umnožen i poslat zainteresovanim organizacijama u zemlji. Oni koji nisu primili predlog mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju sa zahtevom da im se dostavi.

iz oblasti grejanja

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju:

Predlog br. 11738 Čelični radijatori pločasti. Oblik i mere..... **JUS M.E6.052**

Predlog br. 11739 Čelični radijatori pločasti. Toplotni učinak .. **JUS M.E6.053**

Predloge je pripremila Fabrika radijatora i termičkih uređaja »Termok« — Lopare. Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile ove predloge standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Ulica Slobodana Penzića-Krcuna br. 35, najkasnije do 1. aprila 1976. godine, sa zahtevom da im se isti dostave.

iz oblasti cevovoda

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju:

Predlog br. 11740 Označavanje cevovoda **JUS M.A9.011**

Predlog standarda dao je »Energoprojekt«, OOUR za projektovanje, konsalting i inženjering energetskih i industrijskih objekata, Beograd.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile ovaj predlog standarda mogu ga tražiti od Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penzića-Krcuna, br. 35, do 1. aprila 1976. godine.

iz oblasti kotlovskih postrojenja

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju:

Predlog br. 11741 Kotlovska postrojenja. Osobine i sastav radne tvari (vode, pare) **JUS M.E2.011**

Predlog br. 11742 Kotlovska postrojenja. Izrada dijelova koji rade pod tlakom **JUS M.E2.012**

Predlog br. 11743 Kotlovska postrojenja. Opći uvjeti i kvalifikacija postupka zavarivanja dijelova koji rade pod tlakom **JUS M.E2.013**

Predlog br. 11744	Kotlovska postrojenja. Zavarivanje dijelova kotlovskih postrojenja koji rade pod tlakom. Kvalifikacija sposobnosti zavarivača (atest) ..	JUS M.E2.014
Predlog br. 11745	Kotlovska postrojenja. Proračun dijelova pod tlakom. Opći uvjeti	JUS M.E2.030
Predlog br. 11746	Kotlovska postrojenja. Proračun valjkastih plašteva pod unutrašnjim pretlakom.....	JUS M.E2.031
Predlog br. 11747	Kotlovska postrojenja. Proračun valjkastih plašteva pod vanjskim pretlakom	JUS M.E2.032
Predlog br. 11748	Kotlovska postrojenja. Proračun podnica sa zakrivljenim dnom	JUS M.E2.033
Predlog br. 11749	Kotlovska postrojenja. Proračun podnica sa zakrivljenim dnom za plamenice	JUS M.E2.034
Predlog br. 11750	Kotlovska postrojenja. Proračun ravne neukrućene stijenke	JUS M.E2.035
Predlog br. 11751	Kotlovska postrojenja. Proračun ravne ukrućene stijenke	JUS M.E2.036
Predlog br. 11752	Kotlovska postrojenja. Proračun za kotve, spreznjake i kotvene cijevi	JUS M.E2.037
Predlog br. 11753	Kotlovska postrojenja. Proračun okruglih cijevi	JUS M.E2.038
Predlog br. 11754	Kotlovska postrojenja. Proračun četvorokutne cijevi i razdjelne komore	JUS M.E2.039
Predlog br. 11755	Kotlovska postrojenja. Proračun nosača svodova	JUS M.E2.040
Predlog br. 11756	Kotlovska postrojenja. Proračun sigurnosnih ventila	JUS M.E2.041

Predloge standarda je pripremio Društvo strojarских inženjera i tehničara iz Zagreba uz saradnju sa JUGEL-om i Jugoslovenskim zavodom za standardizaciju.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile ove predloge standarda mogu se sa svojim zahtevom obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Ulica Slobodana Penezića-Krcuna br. 35 najkasnije do 1. aprila 1976. godine, da im se isti dostave.

anotacije predloga pravilnika i tehničkih propisa

iz oblasti kablovskih elektroenergetskih vodova

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog pravilnika:

Predlog br. 11737 Nacrt pravilnika o tehničkim normativima za izvođenje i upotrebu kablovskih elektroenergetskih vodova

Nacrt pravilnika uradila je radna grupa Komisije za tehničke propise Saveza mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara Jugoslavije (SMEITJ).

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst nacrta ovog pravilnika mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša 54, p. p. 933, sa zahtevom da im se ovaj materijal dostavi.

objavljeni jugoslovenski standardi

»Službeni list SFRJ« br. 35/75 od 18. VII 1975. godine

JUS B.H0.023	— Čvrsta mineralna goriva. Terminologija. Priprema uglja	130.—
JUS M.D2.001	— Oprema za kontinuirani transport. Terminologija	180.—

Navedeni standardi primenjuju se od 1. novembra 1975. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 36/75 od 25. VII 1975. godine

JUS N.R4.111	— Konektori za frekvencije do 3 MHz. Konektori za štampana kola, rastera 2,54 mm, za spajanje sa utikačem na štampanoj ploči, ili sa utikačkim delom štampane ploče	41.—
JUS N.R4.151	— Konektori za frekvencije do 3 MHz. Okrugli konektori za radio i srodne akustičke uređaje. Tehnički uslovi i ispitivanja	17.—

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. decembra 1975. godine.

JUS Z.M3.215	— Ambalaža od plastične mase. Nosiljke za 12 litarskih boca za mineralnu vodu	23.—
--------------	---	-------	------

Navedeni standard obavezan je i stupa na snagu 1. januara 1976. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 50/75 od 17. X 1975. godine

JUS H.N8.208	— Ispitivanje kartona. Određivanje otpornosti prema dinamičkom probijanju	17.—
JUS A.F0.039	— Obrada informacija. Nebušene kartice. Mere. Uslovi kvaliteta. Ispitivanje	32.—
JUS N.R4.156	— Konektori za frekvencije do 3 MHz: Okrugli trolpolni utikač konektora za mikrofone. Oblik i mere	14.—
JUS N.R4.157	— „ Okruglo trolpolno utikačko gnezdo konektora za akustičke uređaje. Oblik i mere	14.—
JUS N.R4.158	— Konektori iz frekvencije do 3 MHz: Okrugli petopolni utikač konektora za gramofone i magnetofone. Oblik i mere	14.—
JUS N.R1.159	— „ Okruglo petopolno utikačko gnezdo konektora za gramofone i magnetofone. Oblik i mere	14.—
JUS N.R4.160	— „ Okrugli dvopolni utikač konektora za zvučnike. Oblik i mere	14.—
JUS N.R4.161	— „ Okrugli dvopolni utikač konektora za kutije zvučnika. Oblik i mere	14.—
JUS N.R1.162	— „ Okruglo dvopolno utikačko gnezdo konektora za akustičke uređaje i radio-prijemnike. Oblik i mere	14.—
JUS N.R4.163	— „ Okruglo dvopolno utikačko gnezdo konektora sa sklopkom. Oblik i mere	14.—
JUS N.R4.164	— „ Okruglo slobodno dvopolno utikačko gnezdo konektora za pojačivačke kutije. Oblik i mere	14.—
JUS M.B6.026	— Cevne prirubnice: Uložni prsten za prirubnice sa žlebom. Oblik i mere	10.—
JUS M.B6.027	— „ Prstenasta izbočina i žleb na zaptivnoj površini, za NP=10 do 100. Oblik i mere	10.—
JUS M.B6.028	— „ Kružni upust i kružna izbočina na zaptivnoj površini, za NP=10 do 40. Oblik i mere	10.—
JUS M.C4.110	— Zaptivači za cevne prirubnice: Ravni zaptivači, za NP=2,5 do 40	10.—
JUS M.C4.111	— „ Ravni zaptivači, za NP=10 do 160	10.—
JUS M.C4.112	— „ Prstenasti zaptivači, za NP=10 do 40	10.—

JUS M.C4.113	— „ Membranski zaptivači, za NP=64 do 400	10.—
JUS M.C4.114	— „ Sočivasti zaptivači, za NP=64 do 400	10.—
JUS M.C4.115	— „ Zaptivači sa koncentričnim žlebovima, NP=64 do 400	10.—
JUS M.C4.116	— „ Talasasti zaptivači od čeličnog lima, sa azbestnom vrpcom, za NP=25 do 250	10.—

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. decembra 1975. godine.

JUS B.E4.099	— Laboratorijsko posuđe i pribor od stakla:	
	Kapilarni most za gasne pipete	6.—
JUS B.E4.182	— „ Pipeta za spaljivanje	10.—
JUS B.E4.183	— „ Pipeta za mleko, sa prelivom	10.—
JUS B.E4.184	— „ Gas-pipeta za pušću sumpornu kiselinu	10.—
JUS B.E4.195	— „ Pipeta za mešanje krvi za brojenje krvnih zrnaca	10.—
JUS B.E4.350	— „ Principi za konstrukciju i baždarenje volumetrijskog staklenog posuđa	20.—
JUS B.E4.351	— „ Principi za konstrukciju i baždarenje staklenih laboratorijskih termometara sa tečnošću	20.—
JUS B.E4.361	— „ Tikvice (baloni) za sulfurisanje, sa cilindričnim grlom ..	10.—
JUS B.E4.362	— „ Tikvice (baloni) za sulfurisanje, sa normiranim brusom (NB)	10.—
JUS B.E4.363	— „ Tikvice (baloni) za sulfurisanje, sa četiri grla i normiranim brusom (NB)	10.—
JUS B.E4.364	— „ Okrugle tikvice (baloni) sa tri cilindrična grla	10.—
JUS B.E4.365	— „ Okrugle tikvice (baloni) sa više paralelnih grla i normiranim brusom (NB)	10.—
JUS B.E4.366	— „ Okrugle tikvice (baloni) sa više kosih grla i normiranim brusom (NB)	10.—
JUS B.E4.370	— „ Nivo-kugle (posude)	10.—

Navedeni standardi primenjuju se od 1. decembra 1975. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 65/75 od 28. XI 1975. godine

JUS E.B1.240	— Zrnene mahunjače (Leguminoze):	
	Metode ispitivanja	10.—
JUS E.B1.241	— „ Određivanje identiteta vrste i podvrste	10.—
JUS E.B1.242	— Zrnene mahunjače (Leguminoze):	
	Određivanje sadržaja nečistoća	10.—
JUS E.B1.243	— „ Određivanje oštećenja od insekata	10.—
JUS E.B1.244	— Žita. Pšenica i raž i njihovi mlinski proizvodi za ljudsku ishranu. Određivanje količine pepela	14.—
JUS E.B1.245	— Zrnene mahunjače (Leguminoze) i proizvodi od zrnenih mahunjača. Određivanje pepela	14.—
JUS M.R5.001	— Oprema za ugostiteljstvo:	
	Posuda za pripremanje i serviranje hrane	14.—
JUS M.R5.002	— „ Otvori za ulaganje posuda	10.—
JUS M.R5.003	— „ Radni stolovi. Glavne mere	10.—
JUS M.R5.004	— „ Radni stolovi, zidne police i zidne rešetke	10.—
JUS M.R5.005	— „ Elementi radnog stola (osim ploče). Glavne mere	10.—
JUS M.R5.006	— „ Rubovi	10.—
JUS M.R5.011	— „ Korita za sudopere	10.—
JUS M.R5.012	— „ Poslužavnik za bolnice. Oblik i mere	10.—
JUS M.N5.001	— Otvori za ugrađivanje pribora na instrumentnoj tabli motornih vozila	10.—
JUS L.D2.205	— Manometri za motorna vozila	14.—
JUS L.F1.205	— Termometri za motorna vozila	14.—
JUS L.G1.205	— Indikatori struje za motorna vozila	10.—
JUS C.A5.023	— Ispitivanje korozije:	
	Ispitivanje postojanosti galvanskih prevlaka hroma prema koroziji metodom Korodkot	17.—

JUS C.A5.030	— „ Metoda za procenu rezultata ispitivanja	20.—
JUS C.A6.032	— Ispitivanje galvanskih prevlaka: Određivanje debljine prevlaka dejstvom mlaza	20.—
JUS C.A6.033	— „ Određivanje debljine prevlaka kulometrijskom metodom	26.—
JUS C.T7.100	— Zaštita od korozije. Metalne prevlake i prevlake koje se obrazuju učešćem osnovnog metala. Klasifikacija	17.—
JUS C.J1.500	— Fazonski komadi od sivog liva za cevovode pod pritiskom od tvrdog PVC-a: Tehnički uslovi za izradu i isporuku	17.—
JUS C.J1.501	— „ Ogranci sa naglancima	14.—
JUS C.J1.502	— „ Ogranci sa naglancima i prirubnicom	14.—
JUS C.J1.503	— „ Ogranci sa naglancima i navojem za priključak	10.—
JUS C.J1.504	— „ Redukcioni naglavci	10.—
JUS C.J1.505	— „ Spojnice sa prirubnicom i naglavkom	10.—
JUS C.J1.506	— „ Spojnice sa prirubnicom	10.—
JUS C.J1.520	— „ Ogrlice	14.—
JUS C.J1.521	— „ Zupčaste spojnice sa slobodnom prirubnicom	10.—
JUS G.C6.506	— Fazonski komadi za cevovode pod pritiskom od tvrdog PVC-a. Nazivi i oznake	10.—
JUS N.C0.042	— Ispitivanje energetskih kablova: Merenje parcijalnih pražnjenja	14.—
JUS N.C0.043	— „ Ispitivanje kablova i kablovskog pribora udarnim naponom	14.—
JUS N.C0.044	— „ Gubitak mase izolacije i plašta na bazi polivinilhlorida..	14.—
JUS N.C0.045	— „ Ispitivanje otpornosti prema pucanju izolacije i plašta na bazi polivinilhlorida	10.—
JUS N.C5.220	— Elektroenergetika: Kablovi sa izolacijom i plaštom od termoplastičnih masa na bazi polivinilhlorida, za napone do 10 kV	41.—
JUS N.C5.225	— „ Ispitivanje kablova sa izolacijom i plaštom od termo- plastičnih masa na bazi polivinilhlorida, za napone do 10 kV	35.—

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. januara 1976. godine.

JUS M.B6.716	— Usečni prsten za cevne spojke i priključke. Glavne mere	14.—
--------------	---	------

Navedeni standard primenjuje se od 1. januara 1976. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 57/75 od 5. XII 1975. godine

JUS G.C6.031	— Creva za propan-butan za gasne instalacije	26.—
JUS Z.M8.011	— Ambalaža. Ispitivanje transportne ambalaže: Označavanje strana, ivica i rogljeva	14.—
JUS Z.M8.012	— „ Kondicioniranje	14.—
JUS Z.M8.013	— „ Otpornost prema pritisku	17.—
JUS Z.M8.014	— „ Ispitivanje slobodnim padom	14.—
JUS Z.M3.313	— Duvani ambalažni sudovi od plastičnih masa. Određivanje propustljivosti	17.—
JUS Z.M3.314	— Ambalažni sudovi od plastičnih masa. Ispitivanje otpornosti prema unutrašnjem pritisku	20.—

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. januara 1976. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 58/75 od 12. XII 1975. godine

JUS C.H1.300	— Stezači za čeličnu užad, za lakše uslove rada. Oblik i mere ..	14.—
JUS C.H1.301	— Stezači za čeličnu užad, za teže uslove rada. Oblik i mere	17.—
JUS C.H1.303	— Konične čaure, za čeličnu užad. Oblik i mere	20.—
JUS C.H1.304	— Zalivanje krajeva čelične užadi rastopljenim metalom. Uputstva	17.—
JUS C.H4.080	— Škopci. Oblik i mere	26.—
JUS C.H4.081	— Teretni škopci. Oblik i mere	17.—

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. februara 1976. godine.

pozivamo sve naše čitaoce, saradnike iz oblasti
standardizacije, stručnjake svih grana privrede

na saradnju u našem
biltenu »standardizacija«

dopise, članke, pitanja, mišljenja i predloge slati
na adresu izdavača.

Redakcija

međunarodna
standardizacija

primljena dokumentacija

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

dokumentacija ISO

ISO/TC 2 — Vijci, navrtke i pribor

Predlog međunarodnog standarda:

br. 4015 »Vijci sa šestostranom glavom, klase izrade B sa prečnikom stabla koji je približen srednjem prečniku navoja«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 4 — Kotrljajni ležaji

Predlog međunarodnog standarda:

br. 355 »Kotrljajni ležaji. Kotrljajni ležaji sa konusnim metričkim valjićima. Gabaritne mere i označavanje serija«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 5 — Metalne cevi i fitinzi

Predlog međunarodnog standarda:

br. 221 »Čelične cevi. Debljina zidova«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 8 — Brodogradnja

Međunarodni standardi:

br. 1964 »Brodogradnja. Oznaka detalja na generalnim planovima brodskih instalacija«

br. 3254 »Brodogradnja. Sigurnosna stakla za pravougaone prozore na brodovima«

br. 3614 »Brodogradnja. Pokretne lestve za brodove za unutrašnju plovidbu«

br. 3652 »Brodogradnja. Brodovi za unutrašnju plovidbu. Vitlo za užad«

br. 3786 »Brodogradnja. Kuke za tegljenje«

ISO/TC 12 — Veličine, jedinice, simboli i faktori i tablice za preračunavanje

Međunarodni standard:

br. 31/XIII »Veličina i jedinice u fizici čvrstog stanja«

ISO/TC 17 — Čelik

Međunarodni standard:

br. 1143 »Ispitivanje na zamor savijanjem rotirajuće šipke«

Predlog međunarodnog standarda:

br. 4829 »Čelici i sivi livovi.

Određivanje silicijuma spektrofotometrijskom metodom pomoću redukovanog molibdosilikata«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 20 — Aeronautika i kosmonautika

Međunarodni standardi:

br. 1151 »Simboli mehanike leta. Deo I: Kretanje vazduhoplova u odnosu na vazduh«

br. 1547 »Precizni topljivi osigurači za vazduhoplove. Opšti zahtevi

Predlog međunarodnog standarda:

br. 482 »Vazduhoplovi. Pogonska grupa. Metode numeričkog označavanja i definicije smeru obrtanja«

br. 3323 »Vazduhoplovi. Hidraulični organi. Označavanje fluida u avionu«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 22 — Drumska vozila

Međunarodni standardi:

br. 2575/III »Drumska vozila. Simboli za komande, pokazivače i signale. Deo III«

br. 3469 »Drumska vozila. Metode ispitivanja uređaja za pranje vetrobrana putničkih vozila«

br. 3537 »Drumska vozila. Sigurnosna stakla. Metode ispitivanja mehaničkih karakteristika«

br. 3538 »Drumska vozila. Sigurnosna stakla. Metode ispitivanja optičkih osobina«

br. 3583 »Drumska vozila. Priključak na instalaciji za ispitivanje pneumatske kočnice«

Predlog međunarodnog standarda:

br. 4030 »Drumska vozila. Broj za identifikaciju vozila. Mesto i postavljanje«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 23 — Poljoprivredne mašine i traktori

Međunarodni standardi:

br. 2057 »Poljoprivredne mašine i traktori. Upravljanje iz udaljenosti hidrauličkih cilindera«

br. 3600 »Poljoprivredne mašine i traktori. Priručnici i tehnička dokumentacija«

br. 4004 »Poljoprivredne mašine i traktori. Širine trake«

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3339/10 »Poljoprivredne mašine i traktori. Klasifikacija i terminologija. Deo: Klase i opšte definicije«

br. 3971 »Mlevenje pirinča. Simboli ekvivalentni termini«

br. 4002 »Poljoprivredne mašine za sejanje i sađenje sa ravnim diskom tipa 2R sa jednom oborenim ivicom. Dimenzije«

br. 4005 »Prikolice i oruđa za poljoprivredu i šumarstvo. Pokretno osvetljavanje i uređaji za signalizaciju«

br. 4253 »Poljoprivredni traktori. Mere sedišta i komande za vozača«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 26 — Bakari i bakarne legure

Predlog međunarodnog standarda:

br. 1338 »Livene bakarne legure. Hemijski sastav i mehaničke karakteristike«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 27 — Čvrsta mineralna goriva

Međunarodni standardi:

br. 923 »Ispitivanje prečišćavanja uglja. Prikazivanje rezultata«

br. 924 »Priprema uglja. Principi i postupci za šematsko prikazivanje pripreme uglja«

br. 1014 »Koks. Određivanje stvarne relativne zapreminske mase, prividne zapreminske mase i poroznosti koksa«

ISO/TC 28 — Nafta i proizvodi nafte

Međunarodni standardi:

br. 3171 »Proizvodi nafte. Tečni ugljovodonici. Automatsko uzimanje uzoraka iz cevovoda«

br. 3735 »Sirova nafta i tečno gorivo. Određivanje taloga. Metoda ekstrakcije«

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3967 »Destilati nafte i tečni ugljovodonici. Određivanje gustine i relativne gustine. Metoda sa piknometrom po Binhajmu«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 29 — Sitan alat

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 236/I »Ručni razvrtači«

br. 236/II »Mašinski razvrtači sa Morze-koničnom drškom«

br. 3940 »Konična glodala sa cilindričnom drškom«

br. 4202 »Reducir-čaure sa spoljnim konusom 7/24 za alate sa Morze-koničnom drškom«

br. 4230 »Ručne i mašinske okrugle nareznice za konični navoj, za gas. Serija R«

br. 4231 »Ručne i mašinske okrugle nareznice za cilindrični navoj za gas. Serija G«

br. 5413 »Mašine alatke. Spoljni i unutrašnji Morze-konus«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 31 — Gume, naplaci i ventili

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3877/II »Gume, ventili i unutrašnje gume. Spisak odgovarajućih termina. Deo II. Ventili za pneumatike«

br. 3877/III »Gume, ventili i unutrašnje gume. Spisak odgovarajućih termina. Deo III: Unutrašnje gume«

br. 4209/I »Gume i naplaci za kamione i autobuse (Buduće serije). Deo I: Gume«

br. 4223/I »Definicije nekih termina koji se koriste u industriji pneumatika. Deo I: Pneumatici«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 33 — Vatrostalni materijal

Međunarodni standardi:

br. 1109 »Vatrostalni materijal. Klasifikacija vatrostalnih oblikovanih punih proizvoda«

br. 1927 »Vatrostalni materijal. Klasifikacija pripremljenog neoblikovanog materijala (kompaktni i izolacijski materijal)

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 5016 »Oblikovani izolacijski vatrostalni proizvodi. Određivanje zapreminske gustine«

br. 5017 »Puni oblikovani vatrostalni proizvodi. Određivanje zapreminske

gustine, prividne i stvarne poroznosti«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 34 — Poljoprivredni prehrambeni proizvodi

Međunarodni standardi:

- br. 1162 »Žitarice i mahunjače. Metode otkrivanja prisustva parazita pomoću X-zrakova«
- br. 1572 »Čaj. Pripremanje usitnjenog uzorka, ispitivanje«
- br. 1573 »Čaj. Određivanje gubitaka mase na 103° C«
- br. 1574 »Čaj. Određivanje vodenog ekstrakta«
- br. 1575 »Čaj. Određivanje ukupnog pepela«
- br. 1576 »Čaj. Određivanje u vodi rastvorljivog i nerastvorljivog pepela«
- br. 1578 »Čaj. Određivanje alkalnosti pepela rastvorljivog u vodi«
- br. 1735 »Sir i topljeni sir. Određivanje sadržaja masti (referentna metoda)
- br. 1739 »Buter. Određivanje indeksa refrakcije masne materije (referentna metoda)
- br. 1838 »Sirovi ananas. Uslovi za usklađivanje i transport«
- br. 1839/I »Čaj. Uzimanje uzoraka. Deo I: Uzimanje uzoraka iz pakovanja na veliko«
- br. 1842 »Proizvodi voća i povrća. Određivanje vrednosti pH«
- br. 1871 »Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Opšta uputstva za određivanje sadržaja azota po Kjeldahu«

Predlog međunarodnog standarda:

- br. 3983 »Žitarice i proizvodi. Određivanje aktivnosti alera-aminoze. Kolorimetrijska metoda«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 38 — Tekstil

Međunarodni standardi:

- br. 3071 »Vuna. Određivanje pH vrednosti vodenog ekstrakta«
- br. 3072 »Vuna. Određivanje rastvorljivosti u alkalijama«
- br. 3073 »Vuna. Određivanje sadržaja kiseline«
- br. 3074 »Vuna. Određivanje u metanu rastvorljivih materija, češljane trake«

Predlozi međunarodnih standarda:

- br. 2095 »Tepisi. Određivanje mase flora ošišanog sa podloge po jedinici površine«

br. 5084 »Tekstil. Određivanje debljine vunениh tkanina i pletiva (osim tepiha i podnih pokrivača)«

br. 5086 »Ručno-pleteni tepisi. Izdvajanje zone za uzimanje uzoraka za ispitivanje«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 39 — Mašine alatke

Međunarodni standard:

br. 1708 »Uslovi ispitivanja paralelnih strugova za opštu namenu. Ispitivanje tačnosti«

Predlozi Međunarodnih standarda:

- br. 3970 »Modularne jedinice za konstrukciju mašina alatki. Strugovi sa izrađenim vođicama. Test za postavljanje na tlu«
- br. 4703 »Uslovi ispitivanja za brusilice za ravno bušenje, sa dva stuba. Mašine za brušenje kliznih vođica. Ispitivanje tečnosti«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 43 — Akustika

Međunarodni standard:

br. 3382 »Akustika. Merenje vremena reverberacije u dvoranama«

ISO/TC 44 — Zavarivanje

Međunarodni standard:

br. 3580 »Obloženje elektroda za lučno zavarivanje čelika otpornih na puzanja. Simboli za identifikaciju«

ISO/TC 45 — Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera

Međunarodni standardi:

br. 2472 »Ebonit. Određivanje zatezne čvrstoće«

Predlozi međunarodnih standarda:

- br. 4661 »Guma. Pripremanje epruveta za ispitivanje«
- br. 4662 »Vulkanizovana guma. Određivanje odbojne elastičnosti«
- br. 4663 »Vulkanizovana guma. Određivanje dinamičkog svojstva pri maloj učestalosti. Metoda torzionog klatna«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 45 — Dokumentacija

Predlozi međunarodnih standarda:

- br. 8 »Dokumentacija. Prikazivanje časopisa«
- br. 2384.2 »Dokumentacija. Prikazivanje prevoda«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 47 — Hemija

Međunarodni standard:

br. 3422 »Amonijum hidrokarbonat, tehnički (uključujući prehrambene materije). Određivanje ukupnog sadržaja ugljendioksida. Titrimetrijska metoda«

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 4274 »Urea, tehnička. Određivanje sadržaja biureta«

br. 4276 »Anhidrovani amonijak, tehnički. Određivanje ostatka kod isparavanja. Gravimetrijska metoda« (Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 57 — Etarska ulja

Međunarodni standardi:

br. 3473 »Etarsko ulje anisa«

br. 3517 »Etarsko ulje nerolija«

br. 3527 »Etarsko ulje peršuna«

ISO/TC 55 — Rezana građa i trupci za rezanje

Međunarodni standardi:

br. 1030 »Rezana građa četinara. Greške merenja«

br. 3346 »Drvo. Određivanje maksimalnog napona na zatezanje normalno na vlakna«

br. 6349 »Drvo. Određivanje modula elastičnosti pri statičkom savijanju«

br. 3351 »Drvo. Određivanje otpornosti na udarno prodiranje«

ISO/TC 61 — Plastične mase

Međunarodni standardi:

br. 178 »Plastične mase. Određivanje savojnih krutih plastičnih masa«

br. 2581 »Plastične mase. Tvrde plastične mase sa ćelijama. Određivanje prividne toplotne provodnosti metodom toplotnog strujanja«.

br. 3342 »Staklena tekstilna vlakna. Određivanje prekidne sile«

br. 3343 »Staklena tekstilna vlakna. Određivanje ravnotežnog indeksa uvoja«

br. 3375 »Staklena tekstilna vlakna. Određivanje krutosti povesma«

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 458 »Plastične mase. Određivanje prividnog modula elastičnog smicanja metodom torzije«

br. 844 »Tvrde plastične mase sa ćelijama. Ispitivanje sabijanjem«

br. 845 »Materijali sa ćelijama. Određivanje prividne gustine«

br. 1663 »Tvrđi plastični materijali sa ćelijama. Određivanje brzine propustljivosti vodene pare«

br. 3219.2 »Polimeri. Vodene emulzije ili disperzije. Određivanje viskoziteta pomoću rotacijskog visko-

zimetra, pri određenoj brzini smicanja«

br. 3344.2 »Proizvodi od staklenih tekstilnih vlakana. Određivanje sadržaja vlage«

br. 3374.2 »Staklene asure. Određivanje mase po jedinici površine ili supstance«

br. 4608 »Plastične mase. PVC za opštu upotrebu. Određivanje absorpcije omekšivača na hladno«

br. 4610 »Plastične mase. Homopolimeri i kopolimeri vinilhlorida. Anemija prosejavanjem«

br. 4614 »Plastične mase. Melaninformaldehidni odlivci. Određivanje ekstrahujućeg formaldehida«

br. 4615 »Plastične mase. Nezasićene poli-estarske i epoksidne smole. Određivanje ukupnog hlora«

br. 5025 »Staklene tkanine. Određivanje širina i dužina«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 72 — Tekstilne mašine i pomoćni uređaji

Međunarodni standard:

br. 98 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Predilice. Gornji cilindri sa dva valjka«

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3464.2 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Nosači donjih valjaka i kote montaže. Kapica«

br. 5236 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Predioničke mašine. Karakteristike gornjih obloga valjaka u razvlačnom sistemu«

br. 5243 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Označavanje listova na tkačkim razbojima«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 79 — Laki metali i njihove legure

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3979 »Aluminijum i aluminijumove legure. Određivanje nikla. Spektrofotometrijska metoda sa dimetilgmeoksimom«

br. 3980 »Aluminijum i aluminijumove legure. Određivanje bakra. Metoda atomske apsorpcije«

br. 3982 »Aluminijum i aluminijumove legure. Određivanje sadržaja hroma. Metoda atomske apsorpcije«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 91 — Površinski aktivna sredstva

Međunarodni standardi:

br. 697 »Površinski aktivna sredstva. Deterdženti. Određivanje zapreminske mase pre i posle nasipanja«

br. 1065 »Površinski aktivna sredstva. Određivanje temperature zamućenja nejonizirajućih površinski aktivnih sredstava dobivenih iz etilenoksida«

ISO/TC 97 — Računske mašine i obrada informacija

Međunarodni standardi:

br. 1862 »Obrada informacija. Magnetne trake za razliku informacija sa 9 kanala, širine 12,7 mm (0.5 in) snimljene pri 8 npr mm (200 npr)

br. 1864 »Obrade informacija. Neispisane magnetne trake za razmenu informacija — širine 12.7 mm (0.5 in)«

ISO/TC 101 — Transporteri i elevatori

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3453.2 »Oprema za kontinuirani transport. Klasifikacija i simboli rasutog materijala«

ISO/TC 113 — Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima

Međunarodni standard:

br. 3454 »Merenje pritoka tečnosti u otvorenim kanalima. Oprema za sondiranje i suspenziju«

ISO/TC 120 — Koža

Međunarodni standard:

br. 3380 »Koža. Određivanje temperature smežuranja«

ISO/TC 126 — Duvan i duvanski proizvodi

Međunarodni standard:

br. 3550 »Duvan i duvanski proizvodi. Cigarete. Određivanje gubitaka duvana iz krajeva cigareta«

ISO/TC 127 — Mašine za zemljane radove

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 4510 »Mašine za zemljane radove.

Alat za održavanje i podešavanje«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 131 — Hidraulični sistemi i njihovi organi

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3968 »Hidraulični sistemi i njihovi organi. Elementi filtera. Izračunavanje gubitaka pritisaka u funkciji protoka«

(Rok za primedbe je 1. V 1976. godine)

ISO/TC 138 — Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida

Međunarodni standardi:

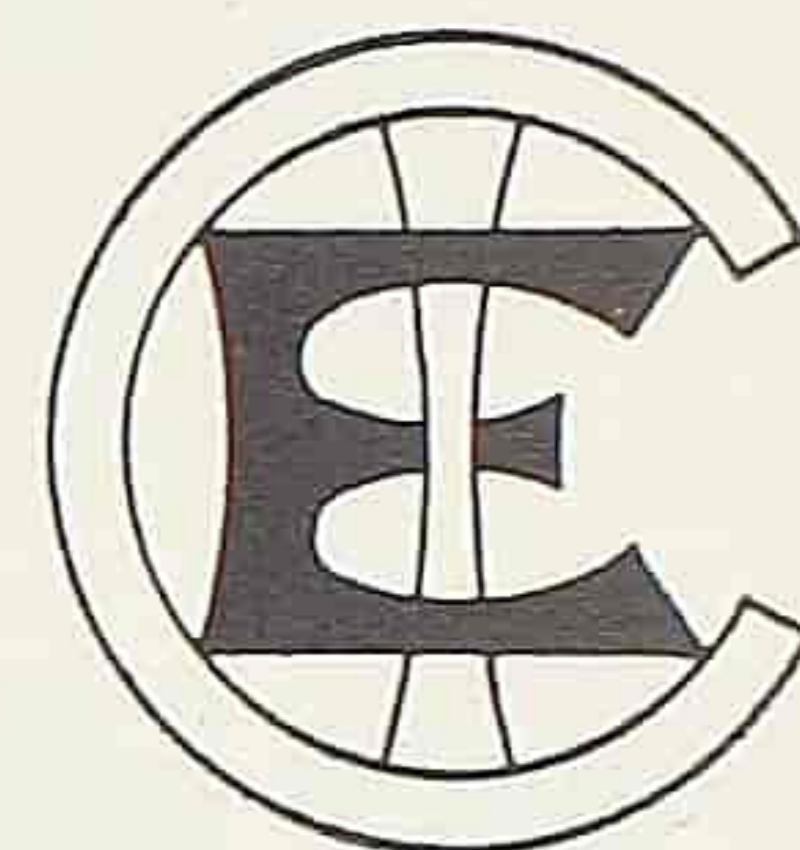
br. 727 »Fitinzi sa naglavkom od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC) za cev pod pritiskom. Metričke serije«

br. 3472 »Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC). Određivanje otpornosti prema acetonu«

br. 3477 »Cevi i fitinzi od polipropilena (pp). Određivanje gustoće«

br. 3478 »Cevi od polipropilena (pp). Određivanje uzdužne promene«

dokumentacija IEC

IEC/TC 3 — Grafički simboli

Publikacija IEC br. 117—15A (1975)
Prva dopuna publikacije 115—15 (1972, I izdanje)
Preporučeni grafički simboli. XV deo:
Binarni logički elementi
Cena: 27,50 šv. fr.

IEC/TSC 12C — Radio-predajnici

IEC standard publikacija 244—5B (1975)
Druga dopuna publikacije 244—5 (1971).
Metode merenja radio-predajnika. Deo 5:
Merenja predajnika i transpozera za crno-
belu televiziju i televiziju u boji. Odeljci
5 i 6.
Cena: 34 šv. fr.

IEC/TSC 12E — Mikrotalasni sistemi

IEC standard, publikacija 510—1 (1975),
prvo izdanje. Metode merenja radio-elek-
trične opreme koja se koristi u zemaljskim
stanicama za telekomunikacije preko sate-
lita. Deo 1: Opšte
Cena: 23 šv. fr.

IEC/TC 13 — Električni smerni instrumenti

Publikacija IEC br. 523;
Potenciometri za jednosmernu struju.
Prvo izdanje, 1975. godine
Cena: 30 šv. fr.
Publikacija IEC br. 524: Otpornički deli-
telji napona za jednosmernu struju. Prvo
izdanje 1975. godine.
Cena: 29 šv. fr.

IEC/TC 17 — Prekidači i kontroleri

Dopuna IEC publikacije 56—1 (1971), prvo
izdanje, 1975: Prekidači naizmjenične struje
visokog napona. Prvi deo: Opšti deo i
definicije
Cena: 8 šv. fr.
Dopuna IEC publikacije 56—2 (1971),
prvo izdanje, 1975: Prekidači naizmjenične
struje visokog napona. Drugi deo: nazivne
karakteristike
Cena: 14 šv. fr.
Dopuna IEC publikacije 56—3 (1971),
prvo izdanje, 1975: Prekidači naizmjenične
struje visokog napona. Treći deo: Kon-
strukcija i izrada
Cena: 4 šv. fr.

Dopuna IEC publikacije 56—6 (1971),
prvo izdanje, 1975: Prekidači naizmjenične
struje visokog napona. Šesti deo: Podaci
koje treba dati prilikom traženja ponuda,
davanja ponuda i porudžbina i pravila
za prenos, postavljanje i održavanje
Cena: 4 šv. fr.

Dopuna IEC publikacije 56—5 (1971),
prvo izdanje, 1975: Prekidači naizmjenične
struje visokog napona. Peti deo: Pravila
za izbor prekidača prema nameni
Cena: 4 šv. fr.

Dopuna IEC publikacije 265 (1968), prvo
izdanje, 1975: Sklopke visokog napona
Cena: 4 šv. fr.

Dopuna IEC publikacije 420 (1973), prvo
izdanje, 1975: Kombinacija osigurač-
-sklopka i kombinacija osigurač-prekidač
visokog napona naizmjenične struje
Cena: 4 šv. fr.

Dopuna IEC publikacije 470 (1974), prvo
izdanje, 1975: Visokonaponski kontaktori
naizmjenične struje
Cena: 4 šv. fr.

IEC publikacija 292—1C (prvo izdanje,
1975) — Treća dopuna IEC publikacije
292—1 (1969): Niskonaponski pokretači
motora. Prvi deo: Direktni pokretači
naizmjenične struje (pod punim naponom)
Cena: 10 šv. fr.

IEC publikacija 337—1B (prvo izdanje,
1975) — Druga dopuna IEC publikacije
337—1 (1970): Regulacione sklopke (Nis-
konaponski sklopni aparati za regulaciona
i pomoćna, strujna kola, uključujući releje
kontaktora). Prvi deo: Opšte tehničke
odredbe
Cena: 10 šv. fr.

IEC/TC 18 — Električne brodske instalacije

Publikacija IEC br. 92—503: Električne
brodske instalacije. Specijalne. Karakte-
ristike. Mreže naizmjenične struje za napa-
janje, napona višeg od 1 kV do 11 kV
Prvo izdanje, 1975. godine.
Cena: 23 šv. fr.

IEC/TC 22 — Elektronski uređaji velike snage

Dopuna IEC publikacije 146 (1973),
(prvo izdanje, 1975): Usmerači sa polupro-
vodnikom
Cena: 4 šv. fr.

- IEC publikacija 478—2 (prvo izdanje, 1975): Stabilizovana napajanja jednosmernom strujom. Drugi deo: Nazivne vrednosti i karakteristike
Cena: 24,5 šv. fr.
- IEC/TC 27 — Industrijsko električno grejanje**
Publikacija IEC br. 397A (1975): Prva dopuna publikacije 397 (1972, I izdanje): Metode ispitivanja peći sa diskontinualnim punjenjem, sa metalnim otpornicima za zagrevanje. Tačka 5.14. Određivanje akumulirane toplote
Cena: 25 šv. fr.
- IEC/TSC 29B — Tehnička akustika**
IEC standard, publikacija 268—12 (1975), Oprema elektroakustičkih sistema. Deo 12: Kružni konektori za radiodifuziju i sličnu upotrebu
Cena: 10 šv. fr.
- IEC/TC 31 — Aparati za rad u atmosferi buktavih gasova:**
IEC publikacija 79—2 (drugo izdanje, 1975): Električni aparati za rad u atmosferi buktavih gasova. Drugi deo: Kućišta sa unutrašnjim pritiskom
Cena: 21,5 šv. fr.
- IEC/TC 32 — Topljivi osigurači**
Publikacija IEC br. 269—2A (1975). Prva dopuna publikacije 269—2 (1973, I izdanje): Niskonaponski topljivi osigurači velike prekidne moći za potrebe industrije. Primeri standardizovanih osigurača za industrijsku primenu
Cena: 18 šv. fr.
Publikacija IEC br. 291 A (1975): Prva dopuna publikacije 291 (1969, I izdanje). Definicije za topljive osigurače
Cena: 14 šv. fr.
- IEC/TC 33 — Energetski kondenzatori**
IEC publikacija 252 (drugo izdanje, 1975): Kondenzatori za motore naizmjenične struje
Cena: 58 šv. fr.
- IEC/TC 40 — Kondenzatori i otpornici za elektronske uređaje**
IEC standard, publikacija 384—2 (1975). Prvo izdanje »Nepromenljivi kondenzatori za upotrebu u elektronskim uređajima. Deo II. Nepromenljivi metalizirani polietilentereftalatni kondenzatori sa slojnim dielektrikom, za jednosmernu struju. Izbor metoda ispitivanja i opšti zahtevi«
Cena: 36,50 šv. fr.
- IEC/TC 41 — Elektrotehnički releji**
Publikacija IEC br. 255—1—00: Električni releji »Sve ili ništa«. Prvo izdanje, 1975. godine.
Cena: 70 šv. fr.
- IEC/TSC 45A — Nuklearna instrumentacija**
IEC standard, publikacija 515 (1975). Prvo izdanje »Detektori zračenja za instrumentaciju i zaštitu od nuklearnih reaktora. Tehnički podaci i metode ispitivanja«
Cena: 60 šv. fr.
- IEC/TSC 48A — Podnožja i pribor za elektronske cevi**
IEC standard, publikacija 149—3, (1975). Prvo izdanje »Podnožja i pribori za elektronske uređaje utikačkog tipa. Deo III. Podnožja za kristalna kućišta«
Cena: 27,50 šv. fr.
- IEC/TC 52 — Štampana kola**
IEC standard, publikacija 249—2D (1975) Četvrta dopuna publikacije 249—2 (1970). Metalni materijali koji pokrivaju osnovu štampanih kola. Deo 2: Specifikacije. Dodatne debljine 0,7 mm i 1,5 mm metalnih materijala osnove za metalizovane rupe i ivične konektore
Cena: 10 šv. fr.
IEC standard, publikacije 249—2E (1975). Peta dopuna publikacije 249—2 (1970). Metalni materijali osnove za štampana kola. Deo 2: Specifikacije
Cena: 20 šv. fr.
IEC izveštaj dodatak br. 1, oktobar 1975. publikacije 321 (1970): Smernice za konstrukciju i upotrebu komponenata za montažu na štampane ploče sa štampanim provodnicima i štampanim kolima
Cena: 4 šv. fr.
- IEC/TC 60 — Registriranje**
- IEC/TC 60A — Registriranje zvuka**
IEC standard, publikacija 94—2 (1975). Prvo izdanje »Sistemi registrovanja i čitanja na magnetnim trakama. Deo II: Magnetne trake za etaloniranje«
Cena: 14 šv. fr.
- IEC/TSC 60B — Video-registriranje**
IEC standard, publikacija 511 (1975). Prvo izdanje »Magnetoskopski sistem sa kasetom i helikoidalnim zapisom koji koristi magnetnu traku širine 12,70 mm (50Hz — 625 linija)«
Cena: 38 šv. fr.
- IEC/TC 65 — Merenje i upravljanje industrijskim procesima**
Publikacija IEC br. 381 A (1975). Prva dopuna publikacije 381 (1971, I izdanje): Analogni signali jednosmerne struje za upravljanje industrijskim procesima
Cena: 10 šv. fr.

informacije ISO

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

standardizovanje metoda za ispitivanje sudara na drumovima

Ispitivanja sudara drumskih vozila vrlo su skupa a korist od sticanja što većeg iskustva u tom pogledu zaista je očigledna. Ovo često pretpostavlja razmenu podataka sa drugim laboratorijama koje se bave istraživanjima u oblasti drumskog saobraćaja. Međutim, međusobno upoređivanje dobijenih rezultata moguće je jedino onda kad se ispitivanja obavljaju pri istim uslovima.

Dakle, ISO je nedavno objavio međunarodni standard 3 560 koji propisuje jedinstvene metode za ispitivanje frontalnog sudara sa nepokretnom preprekom, čime se omogućuje neposredno upoređivanje rezultata raznih laboratorija.

Prepreka koju propisuje standard sastoji se iz bloka od armiranog betona širine najmanje 3 m, visine 1,5 m i debljine 600 mm. Površina udara prepreke treba da bude ravna i vertikalna, i prekrivena šper-pločom debljine 20 mm. Između prepreke i šper-ploče treba da se postavi metalna konstrukcija ili metalna ploča debljine najmanje 25 mm.

Efektivna masa prepreke treba da bude najmanje 70 tona. ISO 3 560 propisuje takođe i zahteve koji se odnose na mesto ispitivanja, kretanje, upravljanje i stanje vozila.

Standard ISO 3 437, koji je istovremeno objavljen, daje metodu za određivanje isticanja goriva prilikom sudara. Procena opasnosti od požara zasniva se na pretpostavci da je, pri određenim uslovima sudara, mogućnost požara mala ako nema isticanja goriva iz sistema za napajanje motora, ili ako je to isticanje malo.

U toku izrade su standardi koji obrađuju postupak ispitivanja poklopaca, udar u zadnji deo vozila i bok, kao i brzinu udara i instrumente koji se koriste za ta ispitivanja. Drugi ISO projekti u ovoj oblasti, koji su toku izrade, odnose se na sigurnosna stakla za vozila i ponašanje materijala upotrebljenih u unutrašnjosti vozila, na visokim temperaturama.

ISO News service, oktobar 1975

prvi korak u pravcu standardizovanja traga točkova traktora

Svi dosadašnji pokušaji da se napravi međunarodni standard o tragu točkova traktora i poljoprivrednih mašina propali su zbog toga što u svetu postoji čitavi niz različitih vrednosti za tu meru. Tehnički komitet ISO/TC 23, sastavljen od međunarodnih stručnjaka u ovoj oblasti, zaključio je da zbog različitih razmaka između brazda, zavisno od različitih metoda koje se primenjuju pri obradi zemlje, standardizovanje ove mere je isključeno u skoroj budućnosti.

Međutim, industrija poljoprivrednih alata i industrija traktora u zemljama u kojima traktori u znatnoj meri preuzimaju deo drumskog saobraćaja, nameravaju da preporuče širine traga koje su najčešće u tim zemljama. Stoga je ISO odlučio

da objavi kao prvu meru Tehnički izveštaj 4 004. U njemu se preporučuje širina traga od 1 500 mm kao osnovna, a 1 800 mm za specijalne traktore i mašine. Odnos između traga točkova i razmaka između brazda biće naknadno obrađen.

Komitet ISO/TC 23 objavio je do sada pet standarda koji se odnose na priključak na pogonskoj osovini i zaprežnu polugu na poljoprivrednom traktoru, noževe na kosačici, vešanje oruđa poljoprivrednih traktora točkaša (u tri tačke), ispitivanje poljoprivrednih traktora, korisnu širinu radnog stola (hedera) i broj sekcija noževa kod kombajna.

ISO News service, decembar 1975

pregled primljenih važnijih inostranih standarda

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u samoj standardoteci Zavoda ili da izvrše nabavku. Za sva obaveštenja obratiti se Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Standardoteka, Beograd, Generala Ždanova br. 28.

DIN — Savezna Republika Nemačka
GOST — SSSR
SNV, — Švajcarska
VSM
UNI — Italija

DK 389.151:389.152 UNI 7424/75	Conversione da pollici a millimetri e viceversa di dimensioni con tolleranza	UNI 804/75	„ Raccordi per tubazioni flessibili
VSM 58 415/B1.1/75	Toleranzen und Passungen. Umrechnung tolerierter Masse. Grundlagen Zoll-Millimeter. Millimeter-Zoll	UNI 805/75	„ Cannotti filettati per raccordi per tubazioni flessibili
DK 513.433 UNI 157/75	Conicità ed angoli di cono	UNI 807/75	„ Cannotti non filettati per raccordi per tubazioni flessibili
DK 534.83:534.29:699.84 DIN 4150 Teil 3/75	Erschütterungen im Bauwesen. Einwirkungen auf bauliche Anlagen	UNI 808/75	„ Girelli per raccordi per tubazioni flessibili
DK 534.83:534.292:613.644:699.84 DIN 4150 Teil 2/75	„ Einwirkungen auf Menschen in Gebäuden	UNI 810/75	„ Attacchi a vite
DK 534.83:534.647:699.84 DIN 4150 Teil 1/75	„ Grundsätze, Vorermittlung und Messung von Schwingungsgrößen	UNI 811/75	„ Attacchi a madrevite
DK 636.7:003.62:53.081 DIN 1345/75	Thermodynamik. Formelzeichen, Einheiten	UNI 813/75	„ Guarnizioni per raccordi e attacchi per tubazioni flessibili
DK 546.32'766—384—41(083.74) GOST 4220/75	Reaktivy. Kalij dvukhromovokislyj	UNI 814/75	„ Chiavi per la manovra dei raccordi, attacchi e tappi per tubazioni flessibili
DK 546.431'226—41 (083.74) GOST 3158/75	Reaktivy. Barij sernokislyj	UNI 7421/75	„ Tappi per valvole e raccordi per tubazioni flessibili
DK 546.431—39—41 (083.74) GOST 6054/75	Reaktivy. Barij perekis'	UNI 7422/75	„ Requisiti delle legature per tubazioni flessibili
DK 614.845 UNI 802/75	Apparecchiature per estinzione incendi. Prospetto dei tipi unificati	DK 614.891.1 UNI 7417/75	Caschi per conduttori e passeggeri di motocicli
		DK 620.172 VSM 10921/B1. 2/75	Metallische Werkstoffe. Werkstoffprüfung. Zugproben
		DK 621.38.049.7:658.562 DIN 45 900/75	Harmonisiertes Gütebestätigungssystem für Bauelemente der Elektronik.
		DIN 45 901 Teil 1/75	Grundlegende Bestimmungen „ Verfahrensregel 1. Das CENELEC-Komitee für Bauelemente der Elektronik
		DIN 45 901 Teil 2/75	„ Verfahrensregel 2. Organisation und Verwaltung

DIN 45 901 Teil 3/75	„ Verfahrensregel 3. Komitee für Gütesicherung von Bauelementen der Elektronik	DK 621.646.2 (083.74) GOST 10094/75	Ventili zapornye prokhnodnye i uglovye stal'nye dlya ammiaka na P_y 2,5 MPa (25 kg/cm ²)
DIN 45 901 Teil 4/75	„ Verfahrensregel 4. CECC-Arbeitsgruppen		
DIN 45 901 Teil 6/75	„ Verfahrensregel 6. Methoden zur Änderung der Verfahrensregeln des Systems	DK 621.791.042.4 (083.74) GOST 9466/75	Ehlektrody pokrytye metallicheskie dlya ruchnoj dugovoj svarki stalej i naplavki. Klassifikatsiya, razmery i obshchie tekhnicheskie trebovaniya
DIN 45 901 Teil 7/75	„ Verfahrensregel 7. Gütebestätigungsverfahren		
DK 621.56.002.3			
VSM 53165 Bl.1/74	Kälteanlagen. Metallische Werkstoffe für Temperaturen bis -120 °C	DK 621.868.665:625.5 (083.74) GOST 10353/75	Vagonetki gruzovykh podvesnykh kanatnykh dorog.
DK 621.643			
UNI 7383/75	Tubi e raccordi di ghisa per condotte non in pressione di scarico di acque di rifiuto e piovane e di ventilazione.	DK 621.882:631.3 UNI 6104/75	Bulloni a testa svasata e quadro sottotesta con dado esagonale, per macchine agricole. Filettatura metrica ISO a passo grosso. Categoria C
	Prescrizioni e prove		
UNI 7384/75	„ Giunti a bicchiere		
UNI 7385/75	„ Segni grafici e tipi unificati	DK 621.882.082.1 DIN 13 Teil 28/75	Metrisches ISO-Gewinde. Regël- und Feingewinde von 1 bis 250 mm Gewindedurchmesser Kernquerschnitte, Spannungsquerschnitte und Steigungswinkel
UNI 7386/75	„ Tubi		
UNI 7387/75	„ Giunzioni (tubi corti)		
UNI 7388/75	„ Manicotti		
UNI 7389/75	„ Conici		
UNI 7390/75	„ Curve a 45°	DK 621.882.2/.3 DIN 962/75	Schrauben und Muttern zusätzliche Formen und Ausführungen Bestellangaben und Masse
UNI 7391/75	„ Curve a 67° 30'		
UNI 7392/75	„ Curve a 87° 30'		
UNI 7393/75	„ Diramazioni semplici a derivazione uguale a 45°	DK 621.882.211 UNI 5712/75	Viti a testa esagonale larga ad alta resistenza per carpenteria. Filettatura metrica ISO a passo grosso
UNI 7394/75	„ Diramazioni semplici a derivazione disuguale a 45°		
UNI 7395/75	„ Diramazioni semplici a derivazione uguale a 67° 30'		
UNI 7396/75	Tubi e raccordi di ghisa per condotte non in pressione di scarico di acque di rifiuto e piovane e di ventilazione.	DK 621.882.31 UNI 5713/75	Dadi esagonali larghi ad alta resistenza per carpenteria. Filettatura metrica ISO a passo grosso
	Diramazioni semplici a derivazione disuguale a 67° 30'	DK 621.882.4 UNI 5714/75	Rosette per bulloni ad alta resistenza per carpenteria
UNI 7397/75	„ Diramazioni doppie a derivazioni uguali a 67° 30'	UNI 5715/75	Piastrine per bulloni ad alta resistenza per carpenteria, per appoggio su ali di travi IPN
UNI 7398/75	„ Diramazioni doppie a derivazioni disuguali a 67° 30'	UNI 5716/75	Piastrine per bulloni ad alta resistenza per carpenteria, per appoggio su ali di profilati UPN
UNI 7399/75	„ Diramazioni semplici a derivazione uguale a 87° 30'		
UNI 7400/75	„ Diramazioni semplici a derivazione disuguale a 87° 30'	DK 622.455.2 DIN 21 631/75	Wettertüren, nicht druckentlastet. Flügeltüren für den Fahrweg
UNI 7401/75	„ Spostamenti di 75 mm	DIN 21 632/75	„ Flügeltüren für den Förderweg einflügelig
UNI 7402/75	„ Spostamenti di 150 mm	DIN 21 633/75	„ Flügeltüren für den Förderweg zweiflügelig
DK 621.643:678		DK 625.5:001.4 UNI 3734/75	Funicolari terrestri ed aeree. Termini e definizioni
VSM 18332/75	Rohrleitungen aus Thermoplasten. Erdverlegte Abwasserrohrleitungen aus Hart-PVC. Allgemeine Spezifikationen		

- DK 637.61:636.932 (083.74)
GOST 2005/75 Shurki melkikh gryzunov nevydelannye
- DK 639.64 (083.74)
GOST 6730/75 Trava morskaja sushenaja
- DK 656.2
UNI 7423/75 Principi per la compilazione delle norme per la sicurezza e la regolarita dell'esercizio ferroviario. Istruzioni per l'esercizio dei passaggi a livello
- DK 66.067.3:628.16.067
DIN 19 605/75 Filter zur Wasseraufbereitung
- DK 662.76
DIN 1340 Beibl./75 Brenngase. Arten, Bestandteile, Verwendung. Bemerkungen zur Erzeugung
- DK 662.76:001.4
DIN 1340/75 Brenngase. Arten, Bestandteile, Verwendung
- DK 662.92
UNI 7416/75 Forni industriali. Norme per l'ordinazione, il collaudo e l'accettazione
- DK 664.162.74.036 (083.74)
GOST 975/75 Gljukoza kristallicheskaja gidratnaja
- DK 664.726. (083.74)
GOST 9868/75 Mashiny oboechnye dlja zerna
- DK 665.5:389.64
SNV 181 160/75 Mineralöle. Qualitätsrichtlinien für Mineralbrennöle (Dieseltreibstoffe, Heizöle)
- DK 665.7.033.2:620.1:543.849:546.815
DIN 51 420/75 Prüfung von flüssigen Mineralöl-Kohlenwasserstoffen. Bestimmung von Bleigehalten im Bereich von 50 bis 1000 µd/kg
- DK 666.172:620.1
UNI 7425/75 Vetrerie tecnico. scientifiche, farmaceutiche e sanitaire. Determinazione del ferro nelle cessioni idrolitiche
- DK 667.622.32-121 (083.74)
GOST 7195/75 Krasiteli organicheskie. Pigment krasnyj ZH
- DK 669.1/.8:620.1
VSM 10921/Bl. 1/75 Metallische Werkstoffe. Werkstoffprüfung. Zugversuch
- DK 669.14-415
UNI 5753/75 Prodotti finiti piatti di acciaio non legato laminati a freddo, rivestiti. Lamiere sottili e nastri larghi zincati in continuo per immersione a caldo
- DK 669.2/.8:620.11
UNI 3343/Parte 1/75 Analisi chimica dei materiali metallici non ferrosi. Compionamento. Norme generali
- DK 669.3:620.11
UNI 3343/Parte 2/75 Analisi chimica dei materiali metallici non ferrosi. Compionamento. Rame, rame legato e leghe di rame, colati
- DK 669.3-418:669-122
VSM 11859/75 Kupfer und Kupferknetlegierungen. Bänder und Bandstreifen. Abmessungen, Technische Lieferbedingungen
- VSM 11860/75** „ Bleche und Blechstreifen. Abmessungen, Technische Lieferbedingungen
- DK 669.3-422:669.124
VSM 11862/75 „ Vierkant-Stangen, gezogen. Abmessungen, Technische Lieferbedingungen
- VSM 11863/75** „ Sechskant-Stangen, gezogen. Abmessungen, Technische Lieferbedingungen
- DK 669.5
UNI 2013/74 Zinco di prima fusione in pani. Qualita e prescrizioni
- DK 669.715
UNI 7427/75 Alluminio e leghe di alluminio primarie da lavorazione plastica. Prospetto delle qualita normalizzate
- DK 669.715:003.62
UNI 7426/75 Alluminio e leghe di alluminio da lavorazione plastica. Designazione numerica
- DK 676.334
DIN 19 301/75 Zeitungsdruckpapier. Aussendurchmesser für Rollen
- DK 676.6.004.3 (083.74)
GOST 7691/75 Karton. Upakovka i markirovka
- DK 677.06:620.1:535.68
UNI 7419/75 Tessili: Prove di solidira del colore. Solidita all'acqua clorata (acqua di piscina)

- UNI 7420/75 Tessili: Prove di solidità del colore. Solidità al calore secco (esclusa la stiratura)
- DK 677.881:677.11.064 (083.74)
GOST 357/75 Tkani l'njanye i polul'njanye (smeshannye). Opređenje sortnosti
- DK 678.01:539.61
VSM 77060/75 Vulkanisierte Weichkautschuke. Werkstoffprüfung. Verhalten von Kautschuk in Flüssigkeiten, Bestimmung der Volumenänderung (Quellung, Schrumpfung)
- DK 681.617.2 (083.74)
GOST 365/75 Pressy dlja tisenenija stereotipnykh matrits i stereotipov iz polimernykh materialov
- DK 685.643.8:796.41:372.879.6
DIN 7906 Teil 1/75 Turn- und Gymnastikgeräte. Schwebebalken für Schulturnen
- DK 721:362.4
SNV 521 500/74 Bauliche Massnahmen für Gehbehinderte
- DK 744.428 (083.2)
DIN 6771 Teil 2/75 Vordrucke für technische Unterlagen. Stückliste
- DK 744.43:003.62
VSM 10 290/75 Zeichnen. Richtlinie für Vereinfachtes Zeichnen. Darstellung und Vermassung
- DK 744.44:621.9.015-433:001.4:003.62
DIN 6784 Teil 1/75 Werkstückkanten. Begriffe, Ausführungen, Zeichnungsangaben

nove knjige

BEZOPASNO ISPITIVANJE

(Nondestructive testing)

Drugo izdanje priručnika »Quality Technology Handbook« je neprocenjiv izvor informacija za inženjere i tehničare u svim granama industrije. On ih upoznaje za sve većim potrebama za njihovim proizvodima, poboljšanjem funkcionisanja bez većeg napora i u sve nepogodnijim sredinama.

Knjiga je obiman registar sa više od 1000 britanskih, stranih i međunarodnih društava koja obuhvataju i problem bezopasnih ispitivanja. Jedno poglavlje sadrži domaće i inostrane standarde iz te oblasti. Ostale teme su: sigurnosna ispitivanja, pravni aspekti i patentni, pripreme i sertifikati, dat je i širok pregled periodike, popisi knjiga, izveštaji, priručnici i sve što je vezano za opštu tehnologiju kvaliteta.

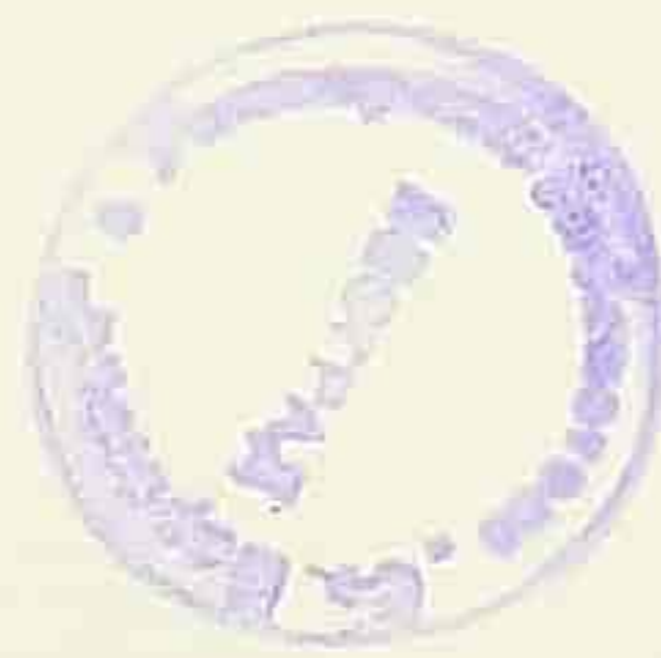
Navedeni priručnik se može nabaviti (po ceni od 14 funti) od izdavača: IPC Science and Technology Press Ltd., IPC House, 32 High Street, Guildford, Surrey, GUI 3 EW, England.

DIN STANDARDI NA ENGLESKOM JEZIKU (DIN Standards in English)

DIN je publikovao novo izdanje »English translations of German Standards 1975«. Tu su navedeni svi brojevi, datumi i naslovi više od 2100 standarda na engleskom. U popis su uneti i najnovijih 250 standarda. Za besplatan primerak kataloga treba se obratiti na adresu: Beuth Verlag GmbH, 1 Berlin 30, Burggrafenstrasse 4—7.

(Navedeni katalog poseduje Standardoteka i u njenoj čitavnici se može pregledati).

ISO Bulletin 1975

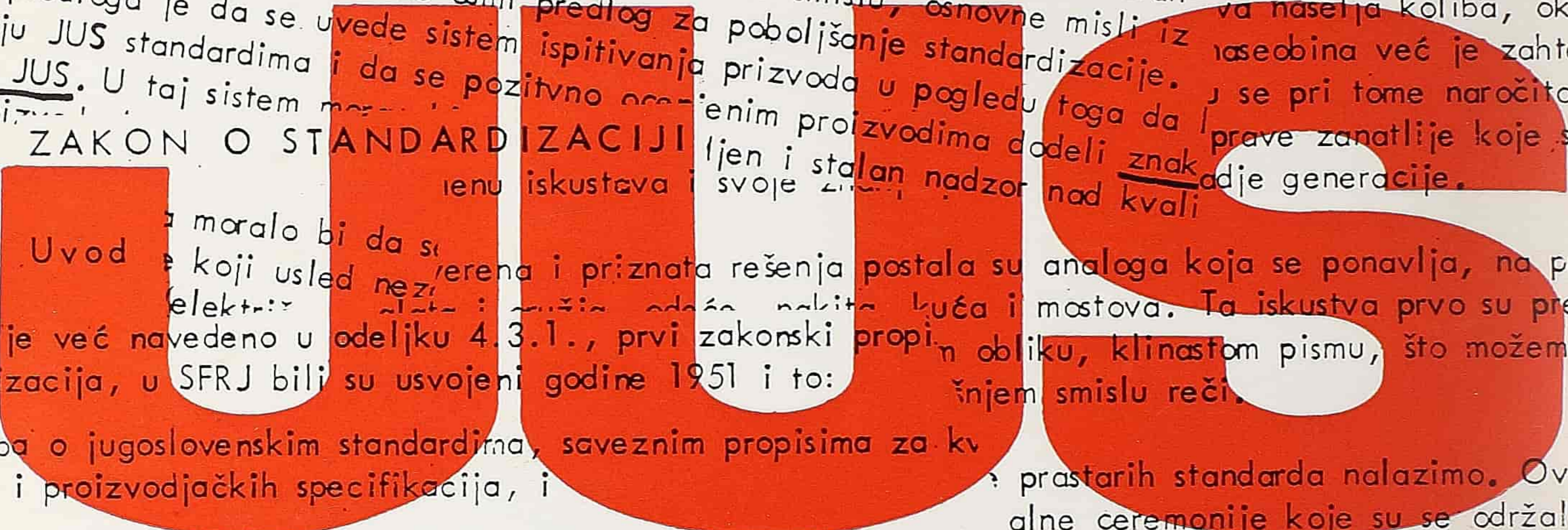
428/1976

700023529,2

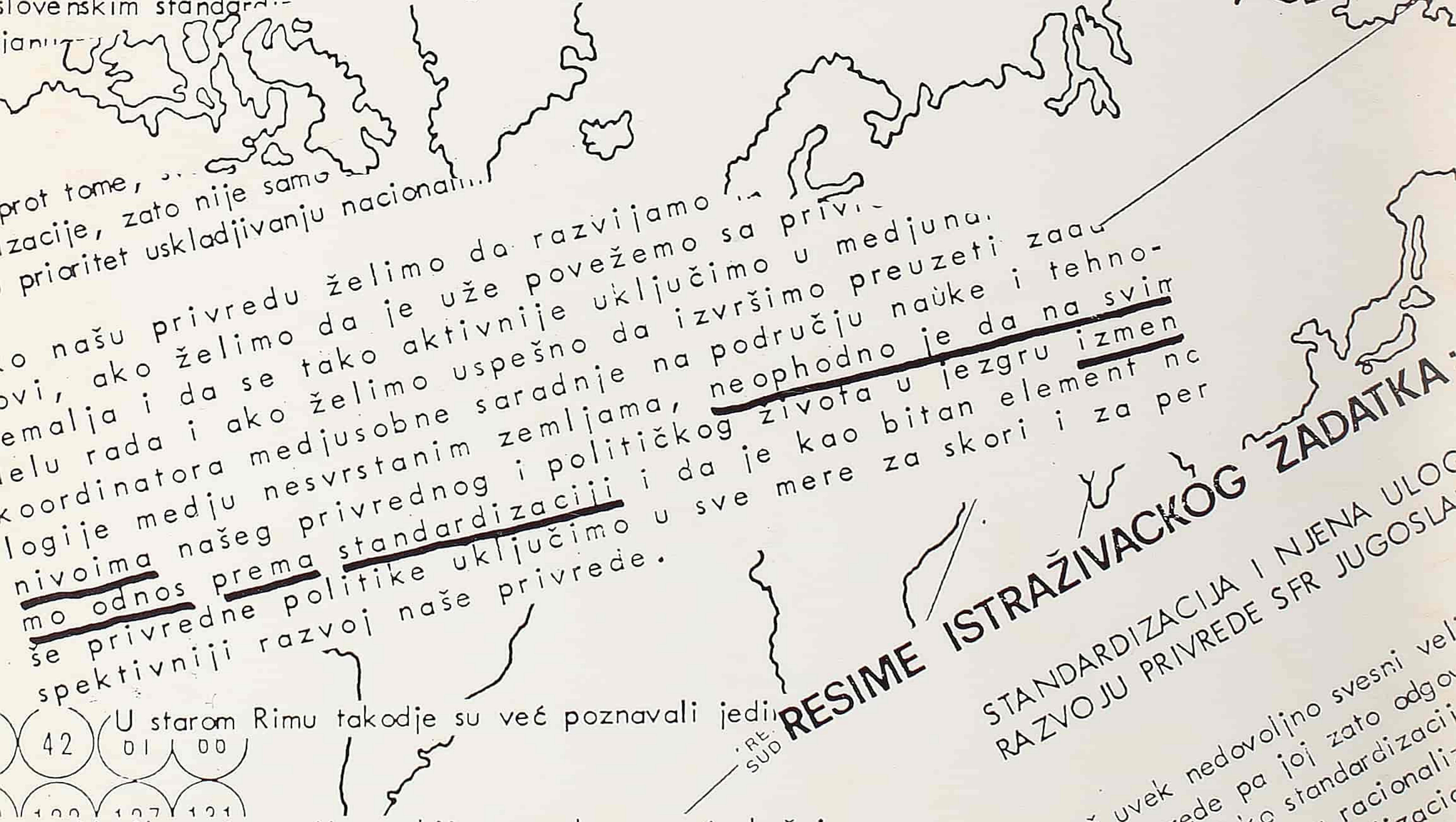
COBI

O INTERNOJ STANDARDIZACIJI su se razvijala i prva pom...
zarezi na stablima ili palicama, užad sa čvor...
stiranje proizvoda i dodeljivanje znaka kvaliteta predmet je posebne, ve...
šene studije. Ali, pošto je prema preporuci Medjunarodnih organizacija za...
standardizaciju, atestiranje proizvoda i dodeljivanje znakova uskladenosti stan-...
ima sastavni deo delatnosti standardizacije u širem smislu, osnovne misli iz...
studije preneli smo i u ovu kao osmi predlog za poboljšanje standardizacije...
tog predloga je da se uvede sistem ispitivanja proizvoda u pogledu toga da...
varaju JUS standardima i da se pozitivno ocenjenim proizvodima dodeli znak...
eta JUS. U taj sistem moralo bi da se...
proizvodima koji usled nez...
Uvod...
što je već navedeno u odeljku 4.3.1., prvi zakonski propi...
ardizacija, u SFRJ bili su usvojeni godine 1951 i to: ...
redba o jugoslovenskim standardima, saveznim propisima za kv...
oda i proizvodjačkih specifikacija, i...
redba o organizaciji i radu Savezne komisije za standardizaciju...
odnika današnjeg Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju).

ZAKON O STANDARDIZACIJI...
Uvod...
što je već navedeno u odeljku 4.3.1., prvi zakonski propi...
ardizacija, u SFRJ bili su usvojeni godine 1951 i to: ...
redba o jugoslovenskim standardima, saveznim propisima za kv...
oda i proizvodjačkih specifikacija, i...
redba o organizaciji i radu Savezne komisije za standardizaciju...
odnika današnjeg Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju).

1960 (Sl. list FNRJ br. 16/60) stupio je na snagu Zakon o jugosl...
ardima, na osnovu kojeg je bio osnovan Jugoslovenski zavod...
u svom današnjem obliku. Taj zakon je sa mal...
Sl. list FNRJ br. 30/62) bio na sn...
slovenskim standardi-...
niškog blata, standardne veličine 410 x 200 x 120 mm.

prot tome, ...
zacije, zato nije samo...
prioritet uskladjivanju nacionaln...
o našu privredu želimo da razvijamo...
vi, ako želimo da je uže povežemo sa privi...
emalja i da se tako aktivnije uključimo u medjuna...
elu rada i ako želimo uspešno da izvršimo preuzeti zaau...
koordinatora medjusobne saradnje na području nauke i tehno-...
logije medju nesvrstanim zemljama, neophodno je da na svir...
nivoima našeg privrednog i političkog života u jezgru izmen...
mo odnos prema standardizaciji i da je kao bitan element na...
še privredne politike uključimo u sve mere za skori i za per...
spektivniji razvoj naše privrede.

RESIME ISTRAŽIVACKOG ZADATKA...
STANDARDIZACIJA I NJENA ULOGA...
RAZVOJU PRIVREDE SFR JUGOSLA...

42 01 00...
U starom Rimu takodje su već poznavali jedi...
arom Vavilonu je po Hamurabijevom zakonu smrću kažnja...
koja se srušila i pri tome ubila čoveka, ukoliko nije bila...
a tadašnjim "standardima".

RAZVOJ I RAŠČLANJENOST STANDARDIZACIJE...
1. STANDARDIZACIJA UOPŠTE...
1. "Standardizacija" u istoriji čovečanstva...
od nas smo još uvek nedovoljno svesni vel...
u svim granama privrede pa joj zato odgo...
uju premalo pažnje. Tako standardizaci...
kao jedan od bitnih faktora u racionaliz...
bila spomenuta ni u okviru stabilizaci...
napretku privrede pravilno prikazan...
nije za 1974. godinu, dok je...
voja SFR Jugoslavije do...
tamno pomenuta i...
energetike